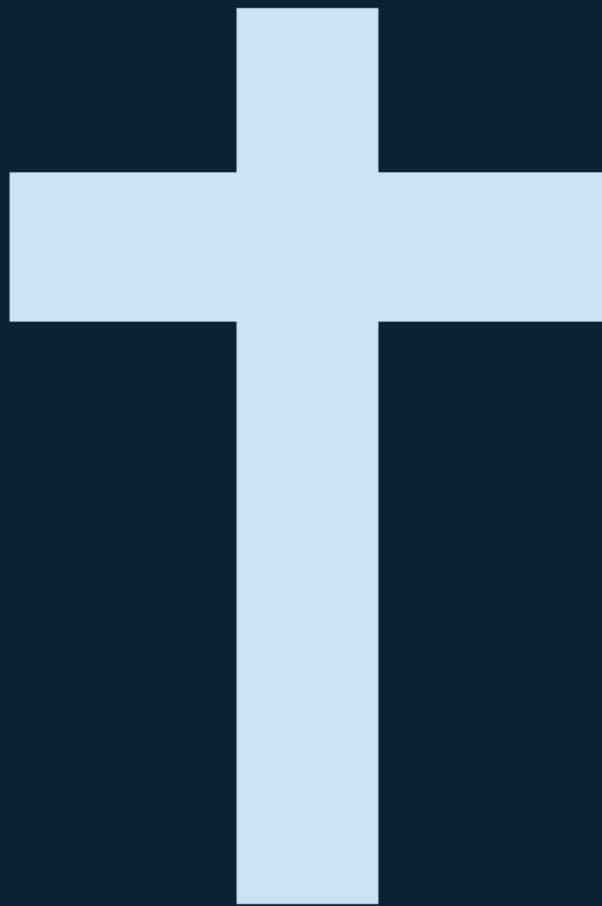

Luka

The Gospel According to Luke in the Arli dialect of the Vlax
Romani language

Luka

The Gospel According to Luke in the Arli dialect of the Vlax Romani language

copyright © 2018 Pioneers

Language: Arli (Romani, Vlax)

Dialect: Arli

Translation by: Pioneers

DRAFT VERSION

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2019-02-14

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 4 Mar 2019 from source files dated 18 Feb 2019

0ae3729f-5fc8-5aa0-b49a-b7759ad04491

Contents

Luka 1

Luka

O Luka pisini akava lil e Isusestar e Teofilese

¹ But džene lelje te pisinen oto događaja e Isusesere dživdipastar save pherdile maškar amende. ² On pisinde adalestar palo adava sar so o manuša, kola dikhle adala događaja, phende amende. Akala svedoci dikhle adava pana oto anglunipe e Isusesere dživdipastar ki phuv. On ule sluge e Devlesere te sikaven amen o lafi e Isusestar. ³ Ađahar da i me, palo adava so sa oto anglunipe šukar proverinđum e Isusere dživdipastar, mangljum i tuće, cenimeja Teofile, sa palo redo te pisinav. ⁴ Čerđum adava te šaj ove sigurno dai sa čače adava so sikilijan e Isusesere dživdipastar.

O anđeo phenela so ka bijanđol o Jovan o Krstitelj

⁵ Ked o Irod inele caro ki Judeja, disavo manuš palo anav Zaharija inele svešteniko* e izraelconengoro. Ov inele svešteniko oto redo e Avijasoro.† Lesiri romni da inele oto pleme e Aronesoro.‡ Lakoro anav inele Jelisaveta. ⁶ O Zaharija hem i Jelisaveta inele pravedna anglo Devel. Dživdinde šukar palo sa o zapovedija hem o zakonja e Gospodesere. ⁷ Na inolen čhave adalese so i Jelisaveta naštine te ačhol khamni, a solduj džene već purandile.

⁸ Jekh dive ked e Zaharijasiri grupa oto sveštenici kandlja ano hram, tegani hem o Zaharija čerela ine pli buti sar svešteniko anglo Devel. ⁹ Palo pumaro adeti, o sveštenici fridinde o barbuti te dikhnen ko ka đerdini ko hram. I ađahar pelo upro Zaharija te đerdini ko hram e Gospodesoro te kadini. § ¹⁰ Đikote o Zaharija kadinđa ano hram, pherdo narodo ine molinena pe avrijal.

¹¹ A ano hram e Zaharijase mothovđa pe o anđeo kole o Gospod bičhalđa. Terdino ki desno strana oto oltari kotar kadinđa pe. ¹² Ked dikhlja le o Zaharija, darandilo but.

¹³ A o anđeo phenđa lese: “Ma dara, Zaharija! O Devel šunđa ti molitva. Ti romni i Jelisaveta ka bijani će čhave, i ka de le anav Jovan.

¹⁴ Ov ka čerel tut te ove but radosno hem but džene ka radujinen pe zako adava so ov ka ovel bijando.

¹⁵ Ka ovel baro manuš anglo Gospod. Niked na ka pijel mol hem ništa sostar šaj te mačol pe.* Ka ovel pherdo e Svetone Duhoja pana pe dajaće ano vođi.

¹⁶ Bute Izraelconen ka irini anglo Gospod, anglo lengoro Devel.

¹⁷ Ka džal anglo Gospod ano duho hem ano zoralipe savo inele e purane proroko e Ilija. Ka mirini e daden lengere čhavencar hem ka čerel da okola kola na šunena e Devle te oven mudra sar o manuša kola čerena okova so o Devel phenela dai šukar.† Sa akava ka čerel sar te pripremini e narodo te šaj oven spremna zako e Gospodesoro aviba.”

¹⁸ I o Zaharija pučlja e anđeo: “Sar me te džanav da čače ka ovel adava so phenđan? Me injum purano hem mi romni da beršali.”

¹⁹ A o anđeo phenđa lese: “Me injum o Gavriilo, so terđovava anglo Devel. o Devel bičhalđa man te vačerav tuja hem te anav će akava šukar haberi. ²⁰ I ače, ka ove laloro hem na ka šaj te vačere sa đi o dive ked ka bijanđol to čhavo. Ađahar ka ovel adalese so na verujinđan mle lafonenđe save ka pherđoven ko pravo vreme.”

* 1,5 svešteniko anela žrtve e Devlese ko than e manušengoro. † 1,5 Avija je bio poglavar ove grupe svećenika i svi oni su bili potomci Arona, koji je bio prvi izraelski svećenik (vidi 2. Dnev 24 ‡ 1,5 Sa o sveštenici inele oto pleme e Aronesoro. § 1,9 Sveštenici su trebali paliti slatko-mirišljavi tamjan kao prinos Bogu svakog jutra i večeri na posebnom oltaru unutar hrama. * 1,15 O Jovan inele posvetime e Devlese te čerel but bitno buti. O Devel naredinđa da o Jovan na tromal te pijel mol sar znako adalestar soi posvetime. † 1,17 ko original terđola: 'te irini o vile e dadengere premalo čhave hem okolen so na šunena, te irini premali mudrost e pravednikonengiri.'

²¹ Sar o anđeo vačeri ine e Zaharijaja, o manuša adžicerde e Zaharija te ikljol pučindoj pes so edobor o Zaharija ačhilo ano hram. ²² A ked o Zaharija iklistilo, našti ine te vačeri olencar. O manuša xalile da o Devel mothovđa lese diso ano hram. O Zaharija čerela ine nesar te phenel lende vastencar, ali ačhilo laloro.

²³ Ked pherdile o dive oto lesoro kandiba ano hram, o Zaharija dželo čhere. ²⁴ Na nakhino but, i lesiri romni i Jelisaveta ačhili khamni. Pandž masek garavđa pe, † na iklili taro čher. Phendā: ²⁵ “O Gospod čerđa te šaj ačhovav khamni. Akana mothovđa maje pli milost hem cidinda mli lađ taro manuša. §

O anđeo phenela e Marijaće so ka bijandol o Isus

²⁶ Ked i Jelisaveta inele šovto masek khamni, o Devel bičhalđa ple anđeo e Gavrilo ki diz e galilejakiri palo anav Nazaret. ²⁷ Adari valjandā te legari o haberi e devicaće palo anav Marija. Oj inele verime e muršese kasoro anav inele Josif, kova inele oto pleme e carosoro e Davidesoro. ²⁸ Ked alo o anđeo, phendā e Marijaće: “Zdravo, blagoslovimije! O Devel tuja!”

²⁹ A i Marija but potresinda pe taro e anđeosere lafija, i pučlja pe so šaj te ovel adava pozdrav. ³⁰ A o anđeo phendā laće: “Ma dara, Marije! O Devel blagoslovinda tut! ³¹ Ače, ka ačhove khamni hem ka bijane čhave, i ka de le anav Isus.

³² Ov ka ovel baro* hem ka vičini pe čhavo e Najbare Devlesoro.

O Devel o Gospod ka del le o tron† lesere dadesoro e Davidesoro.

³³ Ka carujini upro pleme e Jakovesoro zauvek;

lesere carstvose na ka ovel kraj.

³⁴ Tegani i Marija pučlja e anđeo: “Sar šaj te ovel adava ked me pana na džanav romese?” ‡

³⁵ A o anđeo phendā laće:

“O Sveto Duho ka huljel upra tute

hem o zoralipe e Najbare Devlesoro ka učhari tut.

Adalese adava čhavo, kole ka bijane, ka ovel sveto

hem ka vičini pe čhavo e Devlesoro.

³⁶ Eče, ti bibi i Jelisaveta da, ko purane berša, ačhili khamni muršeja. I oj, koja inele vičime bibijavni, akanai šov masek sar khamni. ³⁷ O Devel sa šaj te čerel!”

³⁸ Tegani i Marija phendā: “Ače, sluškinja e Gospodesiri injum. Nek ovel maje palo klo lafi.” I o anđeo dželo olatar.

I Marija džala te dikhel e Jelisaveta

³⁹ Tegani i Marija siđarđa te džal ko upruno than e Judejakoro, koro Zaharija. ⁴⁰ Ked restini adari, đerdinda ko čher hem pozdravinda e Jelisaveta. ⁴¹ I ked i Jelisaveta šunda e Marijakoro pozdrav, o čhavoro zorale mrdinda § olaće ano vođi, a oj pherdili e Svetone Duhoja. ⁴² I bare glasoja phendā: “Najblagoslovime injan maškaro džuvlja hem blagoslovime o čhavoro kole akhareja ano vođi! ⁴³ Akavai bari čast maje mle Gospodesiri daj so ali kora mande.* ⁴⁴ Dikh, so šundum klo pozdrav, o čhavoro zorale mrdinda maje ano vođi. ⁴⁵ Blago tuće so verujindān so ka ovel adava so phendā će o Gospod!”

E Marijakiri đilib

⁴⁶ Tegani i Marija phendā:

“Slavini mli duša e Gospode;

⁴⁷ Radosnoi mlo duho ano Devel, ano mlo Spasitelj,

⁴⁸ so ulo milostivo upri pli na edobor bari kandini.

‡ 1,24 Nakon pet mjeseci trudnoće bit će očigledno svima da je trudna. Tada ne bi se ljudi ruguli Elizabetom kao da je ona još uvijek nerotkinja. § 1,25 Ovo se odnosi na sramotu koju je osjećala jer nije mogla imati djecu. * 1,32 baro - baro manuš, ka ovel le baro autoritet. † 1,32 tron ili prestolje - učo than kote bešena o vladarija ‡ 1,34 pana injum čhaj. § 1,41 zorale mrdinda oto radost * 1,43 ko original terđola: 'Sar adava mle Gospodesiri daj te avel di mande?'

I ače, od akana sa o bijandipa ka vičinen man 'blagoslovimi džuvli',

⁴⁹ adalese so but šukaripe ćerđa maje o Zoralo Devel;

lesoro anavi sveto!

⁵⁰ Ovi milostivo e manušenđe oto sa bijandipa

kola darana lestar.

⁵¹ Ple zorale vasteja ćerđa bare stvarija;

razbacinđa e manušen kolai barikane ano pumare vile.

⁵² Peravđa e vladaren taro lengoro tron,

a vazdinđa e poniznonen.

⁵³ Čaljarđa e bokhalen šukaripnaja,

a čučen muklja e barvalen.

⁵⁴ Pomožinđa e Izraelconenđe, ple kandinenđe.

Na bisterđa te ovel milostivo,†

⁵⁵ e Avraamese hem sa lesere potomstvose,

sar so dinđa plo lafi amare dadenđe.”

⁵⁶ I Marija trin masek ačhili e Jelisavetaja, i tegani irinđa pe ple čhereste.

Bijandilo o Jovan o Krstitelj

⁵⁷ A e Jelisavetaće alo o dive te bijani, i bijanđa murše. ⁵⁸ Ked lakiri familija hem lakere pašutne šunde so o Devel ćerđa laće baro šukaripe, i on radujinde pe olaja.

⁵⁹ Ko oftoto dive koro Zaharija čedinde pe o manuša zako obreziba e čhavoresoro. I mangle te den le lesere dadesoro anav - Zaharija, ⁶⁰ ali i Jelisaveta phenđa: “Na! Lesoro anav ka ovel Jovan!”

⁶¹ A on phende laće: “Niko te familijatar na vičini pe ađahar.” ⁶² I vastencar pučle e Zaharija savo anav mangela te del e ple čhavore. ⁶³ Tegani o Zaharija rodinđa te den le kaštunalo kotor i pisinđa: “Lesoro anavi Jovan.” I sare čudinđe pe. ⁶⁴ I otojekhvar o Zaharila šaj ine palem te vaćeri‡, i lelja te slavini e Devle.

⁶⁵ I uklinđa i dar sa lengere pašutnen. Ko sa o upruno than e Judejakoro vaćerđa pe adalestar so ulo. ⁶⁶ I sare kola šunde adava, razmislinde§ adalestar hem phende: “Akava čhavoro isi te ovel baro manuš. Čaćei upro leste o vas e Gospodesoro.”

O Zaharija slavini e Devle zako Mesija kova ka spasini e Izraelconen

⁶⁷ A o Zaharija, e Jovanesoru dad, pherdilo oto Sveto Duho i prorokujinđa:

⁶⁸ “Slava e Gospodese e Izraelesere Devlese, adalese so alo hem oslobodinđa ple narodo!

⁶⁹ Vazdinđa amenđe e zorale Spasitelje* oto pleme e Davidesoro, ple kandinesoro,

⁷⁰ sar so vaćerđa angleder

kroz o muja ple svetone prorokonengere:

⁷¹ so ka spasini amen amare dušmanjendar

hem sa e manušendar kola mrzinena amen.

⁷² Mothovđa milost amare dadenđe

hem setinđa pe oto plo sveto Savez,

⁷³ sovel savi xalja e Avraamese amare dadese:

⁷⁴ so ka spasini amen amare dušmanjendar

te šaj kanda le bizi dar

⁷⁵ ano svetost hem ano pravednost anglo leste sa đikote injam dživde.

⁷⁶ A tu, mlo čhavo, ka ove pendžardo sar proroko e Najbare Devlesoro, adalese so ka dža anglo Gospod te phrave lese o droma.

† 1,54 Bog ne može zaboraviti. Kad se Bog “prisjeti,” to je idiom koji znači da Bog djeluje na temelju prijašnjeg obećanja. Ovo govori o Božjem obećanju Abrahamu (“jer je obećao našim precima da će biti milosrdan.” 1,55 Gal 3,16 ‡ 1,64 ko original terđola: 'phravdilo lesoro muj hem lesiri čhib' § 1,66 razmislinde ko iriginal terđola: 'čhivde pumende ano vile' * 1,69 e zorale Spasitelje ko original terđola: 'i šing oto spasenje'

⁷⁷ Ka sikave lesere narodo sar te pendžaren o spasenje
kroz oprostiba lengere greja,

⁷⁸ palo amare Devlesoro milosrdno vilo
palo savo o svetlo odupral ka avel kora amende,

⁷⁹ te svetlini okolende
kola bešena ani tomina hem ani senka e meribnasiri;
te legari amen ko drom oto mir.”

⁸⁰ A o čhavoro, o Jovan, barilo hem ulo zoralo ano duho. Ked barilo, živinđa ki pustinja
sa đikote na iklilo anglo Izraleci te propovedini.

2

¹ A ko adala dive o caro o Avgust naredinđa te ćerel pe popis oto sa o manuša ano
carstvo e rimesoro ² Adava inele prvo popis ćerdo sar o Kirije ine vladini ani Sirija. ³ I
sa o manuša džele pumende ko dizja te upisinen pe. ⁴ Adahar da o Josif, pošto inele oti
familija hem oti linija e Davidesiri, dželo tari diz Nazaret oti Galileja ki diz Vitlejem oti
Judeja kote o David bijandilo. ⁵ Dželo adari sar te upisini pe pla verenicaja e Marijaja
koja inele khamni. ⁶ I sar on inele ano Vitlejem, alo e Marijakoro vreme te bijani. ⁷ I
bijanđa ple prvone čhave. Paćarđa le hem pašljarđa le ano jasle adalese so ko čher kote
lovenđe šaj te xal pe hem te sovel pe na inele than olenđe. ⁸ A ko isto kravo inele o
pastirija kola, bešindoj avrijal sar e račakere stražarija, pazinde upro pumaro stado. ⁹ I
o anđeo e Devlikanesoro (Gospodesoro) (Gospodesoro) terdino uzalo lende hem i slava
e Devlikanesiri (Gospodesiri) osvetlinđa len; i pherdile bari dar. ¹⁰ I o anđeo phenđa
lende: “Ma daran! Ače, anava tumende šukar lafi (vest) oti bari radost koja ka ovel
sa e narodose! ¹¹ Avdive, ani diz e Davidesiri, bijandilo tumende o Spasitelji - kovai o
Hrist o Devlikano (Gospod). ¹² I akava ka ovel tumende znako: e bebe ka arakhen sar
paćardo ano pelene hem pašljola ano jasle.” ¹³ ¹⁴ Otojekhvar uzalo anđeo pojavinda pe
bari vojska odupral koja hvalinđa e Devle vaćerindoj: “Slava e Devlese ko učipe (visine),
a ki phuv mir e manušenđe kolen volini!” ¹⁵ I Samo so đelefse olendar o anđelja ano
nebo, ulo adava da o pastirija vaćerde jekh averese: “Hajde te da đi o Vitlejem i te dikha
so ulo adari, so mothovđa (objavinđa) amende o Devlikano (Gospod).” ¹⁶ I đele sigate i
arakhle e Marija, e Josife hem e bebica sar pašljola ano jasle. ¹⁷ A ked dikhle, vaćerde
sa so inolende phendo oto čhavoro. ¹⁸ I sare kola šunde adava oduševisale adaleja so
ine lende vaćerdo oto pastirija. ¹⁹ A i Marija garavđa sa adala lafija hem razmislinda
olendar pese ano vilo. ²⁰ I o pastirija đelefse slavindoj hem hvalindoj e Devle za sa
okova so šunde hem so dikhle baš sar so ine lende vaćerdo. ²¹ Ked pherdile ofto dive
te ovel obrezime, dinde le anav Isus, sar so vičinda le o anđeo angleder negoli inele
začeto ano vodi. ²² Ked lengere dive oto kosljarija (čistiba) pherdile (ispunisale), palo
zakoni e Mojsijasoro, ande le ano Jerusalim te mothoven Ole e Devlikanese (Gospodese)
(Gospodese), ²³ sar so pisini ano zakoni e Devlikanesoro (Gospodesoro): sa đijekh murš
prvenco te ovel vičime - posvetime e Devlikanese (Gospodese), ²⁴ i te den žrtva, sar soi
vaćerdo ano zakoni e Devlikanesoro (Gospodesoro): duj grlice il duj terne golubija. ²⁵ I
tegani ano Jerusalim inele jekh manuš palo anav Simeon. Akava manuš inele pravedno
hem pobožno, adžićerđa upri uteha zako Izrael i o Sveto Duho inele upro leste. ²⁶ A
ine lese objavime oto Sveto Duho da na ka dikhel o meriba dok na dikhela e Hriste e
Devlikanese (Gospodese) re (Gospodesere). ²⁷ I palo Duho, alo ani khandiri. I ked o jeri
(roditelja) ande e čhavore e Isuse, on adava ćerde premalo običaj oto zakoni Olesoro,
²⁸ ov lelja Ole ki angali, hvalinda e Devle hem phenđa: ²⁹ “Akana mukeja kle kandine
(sluga), Devlikaneja (Gospode), palo lafi klo, ano mir! ³⁰ Adalese so me jača dikhle klo
spasenje ³¹ savo ćerđan anglo sa o narodo: ³² svetlost te otkrijini zako nacije hem i slava te
narodosiri e Izralesiri. ³³ A lesoro dad hem lesiri daj inele oduševime adaleja so šunde
so vaćeri pe olestar. ³⁴ Tegani o Simeon blagoslovinda len i phenđa e Marijaće, lesere
dajaće: “Dikh, akavai čhivdo zako periba hem vazdiba butengoro ano Izrael, i te ovel

znako protiv kaste ka vačeri pe. ³⁵ A o mači ka čhinel ti duša - te šaj oven odkrijime bute vilengere mislija. ³⁶ A inele i proročica i Ana, čaj e Fanuelesiri, oto pleme e Asiresoro. Oj inele ano purane berša. Dživdinda (živinda) ple romeja efa berš oto plo čajkanipe. ³⁷ Oj inele udovica oftovaršuštar berš. Na ačhavđa o Hram, i dive i rat slavinda ano post hem molitve. ³⁸ I ko adava trenutko oj inele adari i hvalinda e Devle hem vačerđa olestar sarijende kola adžicerde oslobodiba e Jerusalimesoro. ³⁹ Ked čerde sa soi palo zakoni e Devlikanesoro (Gospodesoro), irinde pe ki Galileja, pumende ki diz Nazaret. ⁴⁰ A o čhavoro barilo i zoralilo; pherdo oti mudrost hem i milost e Devlesiri inele upro leste. ⁴¹ A lesoro jeri (roditelja) đijekh (svako) berš dele ko Jerusalem zako prazniko Pasha. ⁴² Ked inole dešuduj berš, palo običaj e praznikosoro, on dele upre. ⁴³ Ked pherdile adala dive, ked lelje te džanfse, o čhavoro o Isus ačhilo ano Jerusalem, a lesoro jeri (roditelja) adava na džande. ⁴⁴ Dok mislinde dai maškaro manuša kola putujinde lencar, dele jekh dive phirindoj pa lelje te roden le maškaro pumarende hem maškaro pendžarutne. ⁴⁵ Pošto naštime te arakhen le, irinde pe ko Jerusalem. ⁴⁶ I palo trin dive arakhle le ano Hram sar bešela maškaro učitelja, šunela len hem pučela len. ⁴⁷ I sare kola šunde le divinde pe lesere godaće hem lesere iribnase. ⁴⁸ I dikhindoj ole, inele iznenadime, a lesiri daj phenda lese: “Čhavoreja, sose adava čerđan amende? Jer i to dad i me zabrinuto rodindam tut.” ⁴⁹ Tegani ov phenda olende: “Sose rodinden ma? Na džanden li da valjani te ovav ano adava soi me Dadesoro?” ⁵⁰ I on na razuminde o lafija save vačerđa lende. ⁵¹ I hulilo olencar, alo ano Nazaret i ine lende poslušno. A lesiri daj garavđa sa adala lafija pese ano vilo. ⁵² A o Isus napredujinda ano mudrost, ano berša hem ani milost koro Devel hem koro manuša.

3

¹ Ko dešupandžto berš oti e carosiri e Tiberijasiri vladavina, ked o Pontije Pilat vladinda ani Judeja, o Irod vladinda ani Galileja, i o Filip, lesoro phral, vladinda ani Itureja hem ani Trahonitsko regija, o Lisanije vladinda ani Avilina, ² zako baro sveštenstvo e Anasoro hem e Kajafasoro, o lafi e Devlesoro alo e Zaharijasere čhaveso e Jovanese ko čučo than (pustinja). ³ I ov delo ano sa o kravo e jordanesoro te propovedini o krstiba e kajibnasoro zako oprostiba o greja. ⁴ Sar soi pisime ko lil (knjiga) oto lafija e prorokosere e Isaijasere: “O glaso so vičini ko čučo than: Pripravinen o drom e Devlikanesoro (Gospodesoro), poravninen o droma Olesere! ⁵ Đijekh dolina nek pherđol, đijekh gora hem brego nek tikorinen; i soi bango nek ispravini pe, i o hrapava droma nek oven glatka; ⁶ i đijekh manuška dikhel e Devlesoro spasenje.” ⁷ I onda ov vačerđa butende kola iklistile te krstini len: “Čhave e sapengere! Ko mothovđa tumende te našen oti xoli savi avela? ⁸ Bijanena, znači, plodovja dostojna zako kajiba! I ma len te vačeren ana tumende: 'Isi amen dad o Avraam.' Jer phenava tumende da o Devel i akale bareNDAR šaj te vazdel čhaven e Avraamese. ⁹ A o toveri, ače, pašljardo ko koreno e kaštengoro. I đijekh kaš kova na bijani šukar bijandipe (rod) čhinel pe i frdela pe ki jag.” ¹⁰ A o narodo pučlja le: “So onda valjani te čera?” ¹¹ Ov irinda lende: “Kas isi duj fostanja, nek del okolese kas nane, hem kas isi xamnase, nek čerel isto ađahar.” ¹² Ale i o carinici te krstinen pe, i phende lese: “Učitelju (Učitelju), so amen te čera?” ¹³ A ov phenda lende: “Ma čeden buderi adalestar soi tumende phendo.” ¹⁴ I o vojnici da pučle ole: “A so amen te čera?” A ov phenda lende: “Ma mothoven zoralipe (sila) nikase, ma vazden hovavne optužbe, hem oven zadovoljna tumara plataja.” ¹⁵ A o narodo inele ano adžiceriba hem razmislinde ana pumende oto Jovane nane li ov o Hrist. ¹⁶ O Jovan sarijende irinda: “Me krstinava tumen e panjeja; ali avela o po zoralo mandar, kase na injum dostojno o pertle oti obuća te phravav - Ov ka krstini tumen e Sveto Duhoja hem e jagaja. ¹⁷ O ašovi lese ano vas te kosel (čistini) o gumno plo, i te čedel o div pese ano magacin, a o pus ka tharel e jagaja savi našti mudarđol. ¹⁸ I kroz o but avera stvarija vačerđa e narodose o evanđelje. ¹⁹ A o Irod o vladari inele ukorime olestar zbog i Irodijada, lesere phralesiri romni, hem zbog sa o bišukar stvarija so čerđa. ²⁰ Uzalo sa, ov čerđa i akava: phandlja e Jovane ko

phandlipe. ²¹ Ked sa o narodo inele krstime, i o Isus ine krstinda pe. I dok molisalo, phravdilo o nebo, ²² i o Sveto Duho hulilo upro leste ani e truposiri (telosiri) forma sar golubi, i o glaso odupral alo: “Tu injan mlo Čhavo o volime! Ana tutei mli milina!” ²³ I o Isus počinda ked inole di o trijanda berša. Inele, sar so smatrindape, čhavo e Josifesor, kovai čhavo e Ilijasoro, ²⁴ e Matatesoro, e Levijesor, e Melhijesor, e Janaijesor, e Josifesor, ²⁵ e Matatijesor, e Amosesoro, e Naumesoro, e Eslijasoro, e Nangajesor, ²⁶ e Maatesoro, e Matatijesor, e Semejesor, e Josekesoro, e Jodasoro, ²⁷ e Joananesoro, e Risasoro, e Zorovavelesoro, e Salatievesoro, e Nirijasoro, ²⁸ e Melhijasoro, e Adijesor, e Kosamesoro, e Elmadamesoro, e Iresoro, ²⁹ e Isusesoro, e Eliezeresor, e Jorimesoro, e Matatesoro, e Levijesor, ³⁰ e Simeonesoro, e Judasoro, e Josifesor, e Jonamesoro, e Eliakimesoro, ³¹ e Melesoro, e Menasoro, e Matatasoro, e Natanesor, e Davidesoro, ³² e Jesejesor, e Jovidesoro, e Vozesor, e Salahesor, e Nasonesor, ³³ e Aminadavesoro, e Adminesor, e Arniesoro, e Esromesor, e Faresesor, e Judasoro, ³⁴ e Jakovesoro, i Isakesoro, e Avraamesoro, e Tarasoro, e Nahoresoro, ³⁵ e Seruhesor, e Ragavesoro, e Falekesoro, e Everesor, e Salahesor, ³⁶ e Kainamesoro, e Arfaksadesoro, e Simesoro, e Nojasoro, e Lamehesoro, ³⁷ e Matusalahesor, e Enohesoro, e Jaredesor, e Maleleilesoro, e Kainamesoro, ³⁸ e Enosesoro, e Sitesoro, e Adamesoro, e Devlesoro.

4

*O beng iskušini e Isuse**(Mt 4,1-11; Mk 1,12-13)*

¹ A o Isus, pherdo e Sveto Duhoja, irinda pe oti len Jordan; i oto Duho inele legardo ko čučo than (pustinja), ² kaj inele saranda dive iskušime e bengestar. I na xalja ništa adala dive, i ked on pherdile, tegani bokhalilo.

³ I o beng phenda olese: “Te injan e Devlesoro Čhavo vačer akale barese te ovel maro.”

⁴ A o Isus irinda lese: “Pisimei ko Sveto Lil: 'O manuš na ka dživdini (živini) samo oto maro.'”*

⁵ I o beng legarda le ko učo than i mothovda lese dijekh carstvo (carstvo) e phuvjakoro otojekhvar, ⁶ i phenda lese: “Tuće ka dav sa akava zoralipe hem i slava olengiri adalese soi dindi maje, i dava la kase me mangava. ⁷ Adalese, ako pereja ko kočija angla mande, sa ka ovel klo.”

⁸ I o Isus irinda lese: “Pisimei ko Sveto Lil: 'Per ko kočija samo e Devlikanese (Gospodese), te Devlese, i samo olese te kande!’”†

⁹ I anda le ko Jerusalem i čhivda le upro naj učo than e Hramesoro i phenda lese: “Te injan e Devlesoro Čhavo, frde tut akatar tele! ¹⁰ Adalese soi pisime ko Sveto Lil: 'Ka naredini ple andelende zako tuće te arakhen tut'

¹¹ hem: 'Ka akharen tut ko vasta te na zapnine ko bar.’”‡

¹² O Isus irinda lese: “Vačerdoi ko Sveto Lil: 'Ma kušin e Gospode, te Devle.’”§

¹³ I ked završinda dijekh kušnja, o beng cidinda pe lestar di disavi aver prilika.

*O Isus sikaj ani Galileja**(Mt 4,12-17; Mk 1,14-15)*

¹⁴ I irinda pe o Isus, ano zoralipe e Duhosoro, ki Galileja, i šundilo o glaso olear ko sa o kravo. ¹⁵ I sikavda olende ano sinagoge hem inele pohvalime sarijendar.

*E Isuse ispudinena oto Nazaret**(Mt 13,53-58; Mk 6,1-6)*

¹⁶ I alo ko Nazaret kote barilo i đerdinda, palo plo adeti ko dive e savatesoro, ani sinagoga i uštino te čitini. ¹⁷ I ine lese dindo o lil oto proroko Isaija. Ov phravda o lil i arakhlja o than kaj ine pisime:

¹⁸ “O Duho e Devlikanesor (Gospodesoro) i upra mande

* 4,4 5. Moj. 8:3 † 4,8 Pnz 6:13 ‡ 4,11 Psalam 91:11,12 § 4,12 Pnz 6:16

adalese so pomazinda ma
te anel pe o šukar lafija (poruke) e čororende,
te proglasini pe i sloboda e zarobimende,
te irini pe o dikhiba e kororende,
te bičhali pe e mučimen ki sloboda,

¹⁹ te proglasini pe o adžicerdo berš e Devlikanesoro (Gospodesoro).”*

²⁰ Tegani phandlja o lil, irinda le e kandineste (slugaste), i beštino te sikaj. I sare ani sinagoga dikhlje ano leste. ²¹ A o Isus lelja te vačeri lenđe: “Avdive pherdilo (ispuninda pe) o Lil savo šunden tumare kanencar.”

²² I sare vačerde šukar olestar hem inele zadivime oto šukar lafija save iklistile lesere mujestar, i vačerde: “Nane li ov e Josifesoru čhavo?”

²³ A ov phenda lenđe: “Čače ka vačeren maje adaja poslovica: 'Doktore, sasljar korkore tut!' So šundam so ulo ano Kafarnaum, čer i akate, ano than kote bariljan.” ²⁴ I phenda: “Čače, phenava tumende, nijekh proroko nane prihvatime pese ko than kote barilo. ²⁵ I čače, phenava tumende, inele but udovice ano Izrael e Ilijase ko vreme ked o nebo inele phandlo† trin berša hem šov masek i pojavisalo baro bokhalipe ki sa i phuv. ²⁶ I nijekhače olendar na inele bičhaldo o proroko Ilija sem ki abandijengiri diz Sarepta uzalo Sidon e udovicače. ²⁷ I inele but gubavci ano Izrael e prorokose e Jelisejese ko vreme, i nijekh olendar na inele sasljardo sem o Neman o Sirijco.”

²⁸ I sare ani sinagoga pherdile xoli ked šunde adava. ²⁹ I uštindoj ispudinde le oti diz, i legarde le upre ko brego upro savo lengiri diz inele vazdime te šaj frden le odupral. ³⁰ Ali o Isus nakhino maškar olende i delo.

O Isus ispudini e demone (Mk 1,21-28)

³¹ I hulilo ano Kafarnaum, i diz oti Galileja, i sikavda olen ko dive e savatesoro. ³² I on inele zadivime lesere sikavibnaja adalese so lesoro vačeriba inele ano autoritet. ³³ A adari, ani sinagoga, inele manuš e demonesere melale duhoja i oto sa o glaso vičinda: ³⁴ “Oh, so isi tut amencar, Isuse Nazarećanine? Aljan li te uništine amen? Džanav ko tu injan: o Sveco e Devlesoro.” ³⁵ Tegani o Isus ukorinda le: “Phand to muj i ikljov olestar!” I o demoni frdinda le maškaro manuša, iklistilo olestar i ni xari na dukhavda le.

³⁶ I sare darandile hem vačerde jekh avereja adahar: “Savo li vačeriba adava da ano autoritet hem ano zoralipe (sila) naredini e melale duhovende i ikljona?”

³⁷ I o glaso olestar buljardilo (širinda pe) ko sa pašutne (okolina) thana.

O Isus sasljari buten (Mt 8,14-17; Mk 1,29-34)

³⁸ O Isus iklistilo tari sinagoga i delo ko čher e Simonesoro. E Simonesere sasuja inele bari jag. I on zamolinde le olaće.‡ ³⁹ I o Isus terdino uzalo late, naredinda e jagače i oj muklja la. I otojekhvar uštini i kandlja len.

⁴⁰ Ked o kham hulilo, sarijen kolen inele namborme manuša oto razna nambormipa, ande len koro Isus. A ov upra svakoneste olendar čhivda ple vasta i sasljarda len. ⁴¹ A butendar da iklistile o demonja vičindoj hem vačerindoj: “Tu injan o Čhavo e Devlesoro!” O Isus pretinda len i na muklja len te vačeren adalese so džande dai ov o Hrist.

⁴² Ked dislilo, o Isus iklistilo i delo ko čučo than. I pherdo džene rodinde le. Ale di leste i ačhavana le ine te na đalfse olendar. ⁴³ A ov phenda lenđe: “I ko avera dizja valjani te vačerav o šukar lafi oto carstvo e Devlesoro adalese so adalese injum bičhaldo.” ⁴⁴ I o Isus ine propovedini ano sinagoge ki Judeja.

* 4,19 Izaija 58:5-6; 61:1-2 † 4,25 Na inele bršin 4,26 1 Kr 17. 4,27 2 Kr 5,1-14. ‡ 4,38 Te sasljari la

*O Isus vičini e prvone učenikonen**(Mt 4,18-22; Mk 1,16-20)*

¹ A jekhvar but džene čedinde pe uzalo Isus te šunen o lafi e Devlesoro, a ov terdino uzalo e Galilejakoro jezero*. ² I dikhlja duj čamci kola inele uzalo jezero, a o ribarija dok iklistile olendar kosle (čistinde) o mreže. ³ I đerdinda ko jekh čamco, kova inele e Simonesoro, i zamolinda le te cidel pe xari e phuvjatar, i bešindoj ano čamco, sikavđa e narodo.

⁴ A ked završinda o vačeriba, phenda e Simonese: “Čhiv tut ko hor hem frden tumare mreže te šaj dolen.”

⁵ A o Simon irinda: “Gospodarona, sa i rat dindam zori i ništa na dolindam, ali palo klo lafi ka frdav i mreža.” ⁶ I ked čerde adava, dolinde pherdone mačhen i lengere mreže lelje te pharavdon. ⁷ I vastencar mothovde pumare amalende, kola inele ko aver čamco, te aven te pomožinen lende. I on ale i pherde solduj čamcija edobor da lelje te pherdon pani.

⁸ A ked dikhlja adava o Simon Petar, pelo ko kočija anglo Isus vačerindoj: “Đa mandar, Devlikaneja (Gospode), me injum grešno manuš!” ⁹ Adalese so i dar prelelja ole hem sarijen kola inele oleja zbog o ulov oto mače so dolinde. ¹⁰ Ađahar da e Jakove hem e Jovane, e Zevedejesere čhaven, kola inele e Simonesere amala. I o Isus phenda e Simonese: “Ma dara! Od akana e manušen ka dole.” †

¹¹ I ked ikalde o čamcija upri phuv, ačhavde sa i đele palo leste.

*O Isus sasljarđa e gubavone**(Mt 8,1-4; Mk 1,40-45)*

¹² I jekhvar o Isus inele ki jekh diz, i dikh, manuš pherdo ani guba; so dikhlja e Isuse, pelo anglo leste mujeja đi phuv i molinda le vačerindoj: “Gospode, ako mangeja, šaj te kose man oti guba!”

¹³ I pružindoj po vas, dolinda le hem phenda: “Mangava, ov koslo!” I otojekhvar i guba cidinda pe olestar. ¹⁴ I naredinda lese nikase te na vačeri: “Nego da mothov tut e sveštenikose i de žrtva adalese so injan koslo, sar so naredinda o Mojsije, lende zako svedočiba.”

¹⁵ A o glaso olestar đelo podur, i pherdo džene čedinde pe te šunen le hem te oven sasljarde oto pumare nambormipa. ¹⁶ A ov ine cidela pe ko čuče thana i molini pe.

*O Isus sasljari e manuše kova našti te phirel**(Mt 9,1-8; Mk 2,1-12)*

¹⁷ I jekh dive o Isus sikavđa ano jekh čher, a o fariseja hem o učitelja e Mojsijasere zakonestar, kola ale oto sa e galilejakere hem judejakere gava hem oto Jerusalim, beštine adathe. A o zoralipe e Devlikanesoro (Gospodesoro) inele upro leste te sasljari. ¹⁸ I dikh, o manuša ande ko than e pašljojbnasoro (kreveti) e manuše kova našti ine te phirel. Mangle te anen le andre i te čhiven le anglo Isus. ¹⁹ I našti ine te arakhen kotar te anen le andre e narodostar, pa uklinde upro čher i odupral mukle le sa e thaneja e pašljojbnasereja ko maškar anglo Isus. ²⁰ I ked o Isus dikhlja lengiri vera, vačerđa: “Manušeja, oprostimei tuće te greja!”

²¹ I lelje o fariseja hem o učitelja a Mojsijasere zakonestar te vačeren ana pumende: “Kovai akava so hulini upro Devel? Ko šaj te oprostini o greja sem o jekh Devel?”

²² A o Isus džanda lengere mislija, i irinda olende: “Sose mislinena tumen ano tumare vile? ²³ Soi po lokho te phenel pe: 'Oprostimei te greja' ili te phenel pe: 'Ušti hem phir'?” ²⁴ Ali te džanen da e Čhave e Manušesere‡ isi pravo te oprostini o greja ki phuv, ka mothovav tumende mlo zoralipe. Tuće vačerava”, phenda okolese so našti ine te phirel,

* 5,1 Aver anav zako Genisaretakoro jezero † 5,10 Ka dole manušen simbolično značini: o Petar legari o Lafi e Devlesoro e manušende 5,14 Lev 14,2-32. ‡ 5,24 O Isus korkoro pes vičini “Čhavo e Manušesoro”

“ušti i akharindoj adava kaj pašliljan, da te čhereste!”²⁵ I otojekhvar uštino anglo lende, vazdinda adava upro soste pašlilo, i delo pe čhereste slavindoj e Devle.²⁶ I sare začudinde pe, hvalinde e Devle i pherdile dar vačerindoj: “Avdive dikhljam čudesija!”

O Isus vičini e Levija (e Mateje)

(Mt 9,9–13; Mk 2,13–17)

²⁷ I palo sa adava, o Isus delo i dikhlja e cariniko palo anav Levije sar bešela ki carina, i phenda lese: “Phir pala mande!”²⁸ I ov uštino, ačhavda sa i phirda palo leste.

²⁹ I spreminda lese o Levije baro xajba pese ko čher, i adari inele pherdo carinici i avera kola beštine oleja uzalo astali.³⁰ Tegani o fariseja hem olengere učitelja e Mojsijasere zakonestar mrmljinde vačerindoj lesere učenikonende: “Sose tumen xana hem pijena e carinikonencar hem e grešnikonencar?”

³¹ I o Isus irinda lende: “O saste na valjanena e doktore, nego o namborme.³² Me na aljum te vičinar e pravednikonen[§] te kajinen pe, nego e grešnikonen.”

E Isuse pučena zako post

(Mt 9,14–17; Mk 2,18–22)

³³ A on phende lese: “E Jovanesere učenici but postinena hem molinena, adahar hem e farisejengere učenici, a kle xana hem pijena.”

³⁴ A o Isus phenda lende: “Sar šaj te terinen e bijavesere vičimen te postinen dok o terno (mladoženja) olencar?³⁵ Ali ka aven o dive ked ka lel pe lendar e terne, tegani, ko adala dive, ka postinen.”

³⁶ I vačerda lende paramiz: “Nijekh na čhivela o kotor e neve fostanestar ko purano fostani; adalese so i o nevo da ka pharavdol, a ko purano na ka avel o kotor e nevestar.

³⁷ I nijekh na čhorela i nevi mol ano purane morča te na bi i nevi mol pharaj o morča pa te čhordol, hem o morča ovena pharavde.*

³⁸ Nego, i nevi mol valjani te čhorel pe ano neve morča.

³⁹ I nijekh, kova pilja purani, na mangela nevi, adalese so vačeri: 'i purani dovoljno'.”

†

6

O Isus po baro oto savato

(Mt 12,1–8; Mk 2,23–28)

¹ Ko jekh savato o Isus nakhino maškaro njive. A lesere učenici čedinde e đivesoro klaso, morde le vastencar hem xale.² Tegani disave fariseja phende: “Sose čerena so na tromal pe ko savato palo e Mojsijasoro zakoni?”*

³ O Isus irinda lende: “Sar na čitinden ano Sveto Lil adava o David so čerda ked inele bokhalo hem okola da so inele oleja,⁴ da đerdinda ano čher e Devlesoro, lelja o posvetime maro, savo nikase na inele muklo te xan sem e sveštenikonende, i xalja hem dinda okolende so inele oleja?”⁵ I phenda lende: “O Čhavo e Manušesoro[†] gospodari e savatesoro.”

O Isus sasljari ko savato

(Mt 12,9–14; Mk 3,1–6)

⁶ Ko aver savato, o Isus đerdinda ki sinagoga i sikavda. Adari inele jekh manuš kasoro desno vas inele šuko.

⁷ Tegani o učitelja e Mojsijasere zakonestar hem o fariseja posmatrinde ole na li ko savato ka sasljari, sar bi arakhena za sose te tužinen le.⁸ A ov džanda lengere mislija i

§ 5,32 Okolen kolen o Devel prihvatinđa * 5,37 Ked bi i nevi mol ušljola hem širini pe, tegani bi pharaj o purane morča, adalese so on ne bi šaj ine više te buljarđon. † 5,39 Akate vačeri pe da o sikajba e verskone vođengoro hem e Isusesoro nane ista. Poentai da o manuša kola navikninde ko purano sikajba na mangena te šunen neve stvarija save o Isus sikaj. 6,1 5. Mojs. 23,25. * 6,2 O fariseja ičerde pe ko adava da hem tikuri buti ko savato sar soi 'te morel pe vastencar xari klaso' nane dozvolime palo e Mojsijasoro zakoni. 6,3 1. Sam 21,1–6. † 6,5 O Isus korkoro pes vičini “Čhavo e Manušesoro”

phenda e manušese kole ine šuko vas: “Ušti i terđov ko maškar!” I ov uštino i terdino.
⁹ A o Isus phenda olende: “Te pučav tumen: soi muklo te ćerel pe ko savato: šukaripe il bišukaripe? Te spasini pe il te uništini pe o dživdipe?” ¹⁰ I dikhindoj sarijen, phenda olese: “Mothov to vas!” I ov ćerđa ađahar i lesoro vas saslilo. ¹¹ A on[‡] pherdile bari xoli i vaćerde maškara pumende so bi ćerena e Isusese.

O Isus birini dešuduje apostolen

(Mt 10,1-4; Mk 3,13-19)

¹² Adala dive, o Isus đelo ki gora te molini pe. I nakhavđa sa i rat ani molitva e Devlese.
¹³ Ked dislilo, vićinda kora peste ple ućenikonen i birinda olendar dešudujen, kolen ćerđa te oven apostolja: ¹⁴ e Simone kole vićinda Petar, hem lesere phrale e Andreja, e Jakove hem e Jovane, e Filipe hem e Vartolomeje, ¹⁵ e Mateje hem e Toma, e Jakove e Alfejevesere čhave hem e Simone kovai vićime Zilot,[§] ¹⁶ e Juda e Jakovesere čhave, hem e Juda tari diz Iskariot, kova ulo izdajica.

O Isus sikaj oto bahtalipe hem oto pharipe

(Mt 4,23-25; 5,1-12)

¹⁷ I o Isus hulindoj e Dešudujencar, terdino ko ravno than. A adari inele pherdo lesere ućenici hem pherdo narodo oto sa o thana e judejakere hem oti diz Jerusalem, oto e tiresere hem e sidonesere pašutne thana savei uzalo more. ¹⁸ Ale te šunen le hem te oven sasljarde oto pumare nambormipa. I sasliše okola so inele mućime oto melale duhija. ¹⁹ I sa o manuša rodinde te pipinen le adalese so bari sila ikljola ine olestar i sasljari sarijen.

²⁰ I o Isus dikhlja ano ple ućenici, i lelja te vaćeri:

“Bahtalei o čorore, adalese soi o carstvo e Devlesoro tumaro!

²¹ Bahtalei okola kolai akana bokhale, adalese so ka oven čaljarde!

Bahtalei okola kola akana rovena, adalese so ka asan!

²² Bahtale injen ked o manuša mrzinena tumen, ked odbacinena tumen, uvredinena tumen hem lađarena tumen da injen bišukar adalese so verujinena ano Čhavo e Manušesoro!*

²³ Radujinen tumen ko adava dive hem ripinen oto radost, adalese so, dikh, bari tumari nagrada ko nebo! Adalese so ađahar ćerena ine e prorokonencar ano lengoro vreme!

²⁴ Ali jao tumende e barvalende, adalese so akana leljen tumari uteha!

²⁵ Jao tumende kola akana injen čaljarde, adalese so ka oven bokhale!

Jao tumende kola akana asana, adalese so ka tugujinen hem ka roven!

²⁶ Jao tumende ked sa o manuša vaćerena šukar tumendar! Adalese so ađahar vaćerena ine e hovavne prorokonendar ano lengoro vreme!”

Mangen tumare dušmanjen

(Mt 5,38-48; 7,12)

²⁷ “A vaćerava tumende so šunena: 'Mangen tumare dušmanjen! Ćeren šukaripe okolende so mrzinena tumen! ²⁸ Vaćeren šukaripe okolende so dena tumen armanja! Molinen e Devle okolende so ćerena tumende bišukaripe! ²⁹ Okolese kova khuvela tut ki čham, irin hem aver čham. Okolese kova lela to fostani, ma zabranin hem o gad. ³⁰ De đijekhese kova rodela tutar, i ma rode palal okolestar kova lela tutar. ³¹ I sar so mangena avera te ćeren tumende, ađahar ćeren tumen olende.

³² Te mangljen samo okolen so tumen mangena, ko ka vaćeri tumende hvala? Adalese so hem o grešnici mangena okolen so olen mangena. ³³ Ađahar da, te ćerđen šukaripe okolende so tumende ćerena šukaripe, ko ka vaćeri tumende hvala? Hem o grešnici ćerena ađahar. ³⁴ Te dindžen ko zajam love okolende kastar adžićerena te irinen tumende, ko ka vaćeri tumende hvala? Hem o grešnici dena ko zajam jekh averese te šaj irini pe lenđe edobor.

[‡] 6,11 O fariseja hem o učitelja e Mojsijasere zakonestar. [§] 6,15 “Zilot” okova kova uštela protiv o rimsko vlast.

* 6,22 Ked vaćeri Čhavo e Manušesoro mislini upra peste.

³⁵ Nego, mangel tumare dušmanjen, éeren lende šukaripe hem den len ko zajam bizo nisavo adžiceriba te irini pe tumende adava! I o Devel ka vačeri tumende bari hvala. I ka oven čhave e Najbaresere^{†,‡} adalese soi ov šukar[§] hem premalo nezahvalna hem premalo okola kola nane šukar. ³⁶ Oven milosrdna sar soi milosrdno* tumaro Dad kovai ano nebo!”

O Isus sikaj te na sudina averen

(Mt 7,1-5)

³⁷ Ma sudinen i čače na ka oven sudime! I ma osudinen i čače na ka oven osudime! Oprostinen[†] i ka oprostini pe tumende! ³⁸ Den i ka del pe tumende: mera šukar, pritiskime, tresime hem prepherdi ka čhiven tumende ki angali. Adalese so sava meraja merinena esavkaja ka merini pe tumende.”[‡]

³⁹ I vačerda lende paramiz: “Šaj li o kororo te legari e korore? Na li solduj ka peren ki rupa? ⁴⁰ Nane o učeniko upreder o učitelj. I svako kovai sikavdo sa, ka ovel sar plo učitelj.[§]

⁴¹ A sose dikheja o karo ani jakh te phralesiri, a i greda ani ti jakh na primetineja? ⁴² Sar šaj te phene te phralese: 'Phrala, aš te ikalavtar o karo oti jakh', a korkoro na dikheja i greda ani ti jakh? Dujemujengereja, ikal angleder i greda oti kli jakh pa tegani šukar ka dikhe te ikale o karo oti jakh te phralesiri.

So ikljola oto šukar hem oto bišukar vilo

(Mt 7,17-20; 12,34-35)

⁴³ Adalese so nane šukar kaš savo bijani lošno plodo, sar so nane lošno kaš savo bijani šukar plodo. ⁴⁴ Adalese so đijekh kaš pendžarela pe palo lesoro plodo. Sar so džanen, o smokve na čedena pe oto kare ni o drakha na čedena pe oti kupina. ⁴⁵ E šukare manuše isi šukaripe ano vilo, i ađahar, olestar ikali šukaripe, a o bišukar manuš ple vilestar ikali bišukaripe. Adalese so e manušesoro muj vačeri adava saveja lesoro vilo pherdo.”

E Isusesoro sikajbai šukar temelji

(Mt 7,24-27)

⁴⁶ “Sose vičinena man: 'Gospode, Gospode!', a na éerena so vačerava? ⁴⁷ Đijekh kova avela mande hem šunela mle lafija hem éerela len, ka mothovav tumende upra kaste ličini: ⁴⁸ Ličini upro manuš kova éerindoj plo čher handlja hem éerda hor hem pašljarda o temelji ko bar. I ked ale o panja, i len khuvda ko adava čher, ali našti ine te potresini le adalese so éerdoi šukar.

⁴⁹ A okova kova šunđa, a na éerda, ličini upro manuš kova éerda plo čher ki phuv bizo temelji, ko savo khuvda i len i otojekhvar peravda le i oto čher uli bari ruševina.”

7

E kapetanesiri zoral vera

(Mt 8,5-13; Jn 4,43-54)

¹ A ked o Isus završinda plo vačeriba anglo narodo, đerdinda ki diz Kafarnaum. ² A jekhe rimljanengere kapetane* inele kandino kova inele namborme, anglo meriba, a

[†] 6,35 ka oven čhave e Najbaresere (e Develsere) značini “ka mothoven e Develsere osobine hem ka ponašinen tumen sar ov so ponašini pe”. [‡] 6,35 O lafi "Najbaro" anavi zako Devel. Adava anav vačeri oto lesoro baripe hem zoralipe. Akava lafi sličnoi zako lafija "Legarutno/Voda" ili "Najučo". Adava značini da nijekh nane pobaro ili poučo olestar — Devel kovai pobaro sarijendar. [§] 6,35 šukar O Devel dela milost ađahar so dela šukaripe okolende so na zaslužinena le. * 6,36 milosrdno O Devel dela milosrde ađahar so na dela kazna okolende so zaslužinena la.

[†] 6,37 Oprostinen značini “te oslobodinen disave oti kazna”. [‡] 6,38 O Develi sar o trgovco kova na žalini o điv, kova dela averende điv i buderi oti mera savi rodona olestar [§] 6,40 O manuš valjani šukar te dikhel kas ka lel sar ple učitelje, adalese so ka ovel sar plo učitelj. Ako o učitelj na sikavda šukar (adalese soi phandle lesere jača ano duho), o učeniko ka ovel prevarime. * 7,2 kapetani - manuš kova naredini upro šel vojníci.

ceninda le. ³ I ked o kapetani šunđa e Isusesse,† bičhalđa koro leste e jevrejconengere šerutnen‡ te pučel le ako šaj te avel te sasljari lesere kandine.

⁴ A ked ale koro Isus, šukar zamolinde le vačerindoj: “Ov zaslužini te čere lese adava ⁵ adalese so mangela amare narodo, hem ov čerđa amende sinagoga.”

⁶ I o Isus đelo olenar. A ked inele paše uzalo čher, o kapetani bičhalđa lese ple amalen vačerindoj: “Gospode, ma mučin tut, adalese so na injum dostojno te đerdine talo mlo krov. § ⁷ Adalese na dikhljum man dostojno te avav đi tute. Ali vačer jekh lafi i mlo manglo kandino ka ovel sasto. ⁸ Adalese so i me injum manuš talo autoritet, hem man isi vojnici teleder mande. I jekhesse vačerava: 'Dža!' - i ov džala. A dujtonese vačerava: 'Ava!' - i ov avela. A mle kandinese vačerava: 'Čer adava!' - i ov čerela.”*

⁹ A o Isus ked šunđa adava olestar, iznenadinda pe, irinda pe koro narodo kova dželo palo leste hem phenđa lende: “Vačerava tumende, na arakhljum ni jekhe Jevrejco ano Izrael te ovel le esavki vera.”†

¹⁰ I ked okola kola inele bičhalde irinde pe čhere, arakhle e kandine saste.

O Isus vazdela taro mule e udovicakere čhave

¹¹ Na but palo adava, o Isus đelo ki diz savi vičime Nain.‡ Oleja da džele lesere učenici hem pherdo narodo. ¹² A ked alo paše uzalo udar e dizjakoro, tegani o dizutne akharde e mule, jekhoru čhavo oti daj koja inele udovica. A pherdo narodo oti diz džana ine olaja te parunen e čhave.

¹³ I ked dikhlja ola o Gospod, sažalinda pe upro late i phenđa laće: “Ma rov!” ¹⁴ I alo paše hem dolinda pe upro nosilja. Tegani okola so akharde terdine, a o Isus phenđa: “Terneja, tuće vačerava, ušti!” ¹⁵ I o mulo beštino hem lelja te vačeri, i o Isus dinda le lesere dajaće.

¹⁶ Tegani i dar prelelja sarijen i slavinde e Devle vačerindoj: “Baro proroko vazdinda pe maškar amende!” hem: “O Devel alo te pomožini ple narodose!”§

¹⁷ I adava šundilo ko sa o thana e judejakere hem ko sa o pašutne thana.

O Isus Mesija, a o Jovan phravđa lese o drom

(Mt 11,2-11)

¹⁸ I sa adava e Jovanese* vačerde lesere učenici. Tegani o Jovan vičinda kora peste disave dujen ple učenikonendar ¹⁹ i bičhalđa len koro Gospod vačerindoj: “Tu li injan adava kolese o Devel dinda plo lafi da valjani te avel il te adžičera avere?”†

²⁰ I adala manuša avindoj đi leste phende: “O Jovan o Krstitelj bičhalđa amen đi tute vačerindoj: 'Tu li injan adava kolese o Devel dinda plo lafi da valjani te avel il te adžičera avere?’”

²¹ Baš ko adava sati o Isus sasljarđa buten oto nambormipa, oto pharipa hem oto bišukar duhija, i bute kororende dinda dikhipe.

† 7,3 O kapetani šunđa sar o Isus sasljarđa bute manušen, hem dai ov palem paše, da irinda pe ano Kafarnaum.

‡ 7,3 O Isus Jevrejco, a o kapetani nane, adalese o kapetani mislinda da o Isus angleder ka čerel nešto e Jevrejconende ako zamolinena le. Ko but slučajevija o Jevrejci hem e rimesere vojnici inele neprijatelja. § 7,6 O Jevrejci na đerdinena ine ko čher savo nane e jevrejconengoro te na bi ovna, pali olengiri vera, melale anglo Devel. * 7,8

Sar so e kapetane isi autoritet te naredini e vojniconende, adahar e Isuse isi autoritet te naredini e nambormipase te cidel pe. † 7,9 O Isus očekujinda e jevrejconendar te ovel len esavki vera, ali olen na ine. Ov na očekujinda e

biedevlengerendar te ovel len esavki vera, a eče, akale manuše ine. ‡ 7,11 Akavai paše uzalo than kote o proroko

o Jelisej vazdinda taro mule e dajakere jekhore čhave angleder but berša (dikh ki 2. Thag 4,8-37). § 7,16 O manuša verovatno mislinde da o Isus inele baro proroko sar o Ilija ili o Jelisej. Samo adala duj manuša vazdinde nekas taro mule (1. Thag 17,17-24; 2. Thag 4,18-37). * 7,18 O Jovan o Krstitelj inele ko phandlipe. † 7,19 O Jevrejci očekujinde

da o Mesija ka ovel caro kova ka avel hem ka spasini len tari e rimesiri vlast. Na očekujinde te ovel samo Spasitelji ano duho. O Jovan pendžarđa o proročanstvija e Mesijastar sar so o Is 42,7; 61,1-2 (dikh hem ano Lk 4,18-19). Adahar očekujinda o Isus te ovel caro, te šaj e Jovane hem avere pravednone manušen phravel/oslobodini taro phandlipe, hem te sudini hem te kaznini e manušen kola na prihvatinde e Mesija (dikh e Jovanesoro vačeriba ano Lk 3,9, 16-17), ali ništa adalestar pana na ulo.

²² Tegani o Isus phenda e Jovanesere učenikonende: “Džan i vačeren e Jovanese so dikhljen hem so šunden: o korore dikhena, o bange phirena, o gubavci čistinenena pe, o kašuke šunena, o mule uštena, okolende soi ani potreba vačeri pe o Šukar haberi.‡ ²³ I bahtaloj okova kova nane sablaznime zbog mande.”

²⁴ Ked e Jovanesere bičhalde manuša đele, o Isus lelja te vačeri e narodose e Jovanestar: “So ikhljen ki pustinja te dikhen? I trska sava phudela i barval? Na! ²⁵ Ili so ikhljen te dikhen? E manuše ano barvale šeja hurjavde? Na! Okola ano sjajna šeja hem so dživdinena ano luskuz, eče tane ko palate. ²⁶ Ili so ikhljen te dikhen? Proroko? Oja, vačerava tumende, i pobut oto proroko! ²⁷ Ovi okova kolestar o Devel phenda ano Sveto Lil:

'Ače, bičhalava me glasniko angla tute, kova ka pripremini će o drom angla tute.'

²⁸ Vačerava tumende: maškar okolende kolai bijande nijekh nane pobaro e Jovanestar, a o najtikoro e Devlese ano carstvo pobaro olestar.§

*O Isus sikaj da o manuša valjanena te prihvatinin ole hem e Jovane
(Mt 11,12-19)*

²⁹ I sa o manuša hem o carinici kola šunde adava, pendžarde dai e Devlesoro sikajba čakikano. Oni adala so krstinde pe e Jovanesere krstibnaja. ³⁰ A o fariseja hem o učitelja e Mojsijasere zakonestar na mangle te len o plan e Devlesoro pumende. Oni adala so na mangle o Jovan te krstini len.

³¹ O Isus phenda: “Kasa akana te uporedinav e manušen soi akana dživde? Kasei slična? ³² Sličnai e manušenje* kola bešena ko drom hem vačerenena jekh averese:

'Bašaldam tumende veselo,† a na čhelden!

Đilabđam tužno, a na runden!'

³³ Ađahar, alo o Jovan Krstitelj. Ni na xalja maro ni na pilja mol, a phenena: 'O demoni ano leste!' ³⁴ Alo o Čhavo e Manušesoro.‡ Xala hem pijela, a phenena: 'Eče manuš xalano hem mato, amal e carinikonengoro hem e grešnikonegoro!' ³⁵ Ali i mudrost e Devlesiri mothovđa pe dai čačipe sa lakere čhavorendar.”§

*O Isus šaj te oprostini o greja
(Mt 26,6-13; Mk 14,3-9; Jn 12,1-8)*

³⁶ Disavo farisej palo anav Simon vičinda e Isuse te avel te xal koro leste. Ov đerdinda e farisejese ko čher i čhivđa pe uzalo astali.* ³⁷ I eče, adari ali i džuvli kolaće džandđa pe dai grešnica ani diz, adalese so šundđa da o Isus inele uzalo astali e farisejese ko čher, i anda† skupo miris ko alabasterno‡ čaro. ³⁸ I terdindoj palo lesere pre, rundđa i lelja te sampaćeri lesere pre ple asvenčar hem koslja len ple balenčar. I tegani čumudinda lesere pre hem makhlja len e miriseja.

³⁹ Ked adava dikhlja o fariseji kova vičinda le, phenda ana peste: “Ked bi akava manuš ovela proroko, džanela bi koi hem savi akaja džuvli koja pipini le,§ adalese soi grešnica.”

⁴⁰ A o Isus phenda lese: “Simone, isi man diso te vačervav će.” A ov phenda: “Učitelju, vačer!”

⁴¹ “Duj džene inele dužnici disave manušese kova dela love ko zajam. Jekh alo lese panšel e rimljanengere denarija,* a o dujto pinda. ⁴² Adalese so na ine len te irinen, ov

‡ 7,22 Sa adava so čerđa o Isus mothoj dai ov o Mesija, sar so o proroko Isaija angleder vačerđa ano Is 29,18-19; 35,5-6; 61,1-2. 7,27 Mal 3,1 § 7,28 Duhovno terđojiba e manušengoro ano carstvo e Develesoro pobaro oto duhovno terđojiba e manušengoro so dživdinde angleder so ine čherdo o carstvo. * 7,32 manušenje Ano originali čhavore † 7,32 Bašaldam ... veselo Ano originali Bašaldam ... flauta ‡ 7,34 O Isus korkoro pes vičini Čhavo e Manušesoro § 7,35 O Isus akala izrekaja mangela te vačeri da o manuša valjanđe te prihvatinen e Isuse hem e Jovane. * 7,36 Bio je običaj na gozbi poput ove večere da bi muškarcji jeli dok leže udobno oko stola. † 7,37 Ko adava vreme inele o adeti da okola kola na inele vičime ki večera šaj te aven te dikhenfse bizo te xan. ‡ 7,37 O alabasteri kovlo, parno bar. O manuša ine garavena o skupa stvarija ano alabasterna khore. § 7,39 pipini le O Simon mislinda da ako adaja džuvli pipini e Isuse, o Isus ka ovel andral nečisto. Adalese mislinda da o Isus nane proroko. * 7,41 e rimljanengere denarija jekh e rimljanengoro denari čerela jekh dnevnica.

oprostinda o dugo sodujende. Adalese, ko olendar pobut ka mangel le?"

⁴³ O Simon irinda: "Mislinava da okova kase oprostinda pobut." Tegani ov phenda lese: "Oja, šukar mislinda."

⁴⁴ Irinda pe premali džuvli, i phenda e Simonese: "Dikheja li akala džuvlja? Đerdindum tuće ano čher, pani me pređe na dinda,† a oj sampaćerda me pre ple asvençar hem koslja len ple balençar. ⁴⁵ Na čumundinda man ni jekhvar, a oj, sar đerdindum na ačhavda te čumudini me pre.‡ ⁴⁶ Na makhljan mo šero e uljea, a oj makhlja me pre e miriseja. § ⁴⁷ Adalese phenava tuće: "But manglipe mothovda, adalese so oprostimei laće but greja; a xari manglipe mothoj okova kolesei oprostime xari greja." ⁴⁸ A olaće phenda: "Oprostimei te greja."

⁴⁹ A okola kolai uzalo astali lelje ana peste te vaćeren: "Kovai akava so šaj i o greja te oprostini?"

⁵⁰ Tegani ov vaćerda e džuvljaće: "Ti vera spasinda tut! Đa ano mir!"

8

O džuvlja kola sledinde e Isuse

¹ Palo adava o Isus đelo oto than ko than i propovedinda o šukar haberi oto carstvo e Devlesoro; oleja da dzele hem o dešuduj apostolja ² hem disave džuvlja kola inele sasljarde oto bišukar duhija hem oto nambormipa: i Marija (vičimi Magdalena kolatar ikalđa efta demonen); ³ i Jovana (i romni e Irodesere upravnikosiri, e Huzesiri); i Suzana hem but avera. Adale džuvljengere lovencar kandle pe o Isus hem lesere ućenici.

O Isus vaćeri oto seme hem oti phuv

(Mt 13,1-23; Mk 4,1-20)

⁴ Ked čedinda pe baro narodo oto sa o dizja uzalo Isus, ov vaćerda ani paramiz: ⁵ "Iklistilo o sijači te frdel o seme ki njiva. I dok sijinda, disave pele ko drom, inele gazime hem o čiriklja xalje len. ⁶ Avera pele ko bar, barile i šučile adalese so na inolen pani. ⁷ I avera pele maškaro kare, o kare barile olencar hem tasavde len. ⁸ I avera pele ki šukar phuv, barile hem bijande bijandipe šel puti pobut." Ked vaćerda adava, vičinda: "Phraven tumare kana te šunen!"

O šukar bijandipe anena okola so ićerena e Devlesoro lafi

(Mt 13,10-17; Mk 4,10-12)

⁹ Tegani lesere ućenici puće le so vaćeri adaja paramiz.

¹⁰ A ov phenda: "O Devel tumende dinda te džanen o garavdipa* oto lesoro carstvo, a averende vaćeri pe ano paramizja, sar so terđola ano Sveto lil:

'anglo jača korore

hem anglo kana kašuke.†

¹¹ A akava i paramiz vaćeri: O semei sar o lafi e Devlesoro. ¹² Disave manušai sar o semenija save pele ko drom. On šunena o lafi, ali avela o beng i lela o lafi lengere vilendar te na poverujinen hem te na oven spasime. ¹³ A disave manušai sar o semenija save pele ko bar. On šunena o lafi, lena le radosno, ali oni sar luluđa save nanolen koreno. Kola disavo vreme verujinena, a zako vreme oto kušiba perena. ¹⁴ A disave manušai sar o semenija save pele maškaro kare. Oni adala kola šunde, ali dživdinena ano brige, ano barvalipe hem ano dživdimnasoro šukaripe, i ovena tasavde hem na anena šukar

† 7,44 O adeti savo o čerutno valjanda te ćerel inele te anel pani hem kotor savencar bi thovela hem kosela ple gostonengere pre save inele melale oto prašnjava dromija. ‡ 7,45 I džuvli čumudinda e Isusesere pre umesto lesere čhamnja sar znako zako baro pokajiba hem poniziba. § 7,46 Akava inele adeti zako adžićeriba e cenime gosto. I džuvli but dinda čast e Isuses adaleja so ađahar ćerda. Oj mothovda poniznost adaleja so makhlja lesere pre umesto lesoro šero. O Isus nastavini te uporedini e Simonesoru bišukar adžićeriba e gostonen e džuvljakere ćerimnaja.

* 8,10 garavdipa znaćini 'tajne' † 8,10 original: te na dikhen dikhindoj hem te na xaljoven šundindoj. 8,10 Is 6,9

bijandipe. ¹⁵ A disave manušai sar o semenija save pele ki šukar phuv. Oni adala kola e šukare hem e bimelale vileja šunena o lafi, ičerena le sa đikote na anena šukar bijandipe.”

*Kova šunela e Isusesoro sikajba ka barjol lesoro duhovno džandipe
(Mk 4,21-25)*

¹⁶ “Niko na tharela i memeli i te učhari la e čareja ili te čhivel la talo than e pašljojbnasoro, nego čhivela la e memeljaće ko than te šaj okola so đerdinena dikhen o svetlo. ¹⁷ Adalese so sa soi garavdo ka dičhol; sa soi garavdipe ka šundol. ¹⁸ Adalese pazinen sar šunena. Jer kas isi lese ka del pe,[‡] a kas nane, i adava so mislini da isi le, olestar ka lel pe.”[§]

*E Isusesiri čačikani porodica i okola so ičerena e Devlesoro lafi
(Mt 12,46-50; Mk 3,31-35)*

¹⁹ A e Isusesiri daj hem lesere phralja avena ine nakoro leste, ali oto but narodo našti ine te aven đi oleste. ²⁰ A neko phenđa lese: “Ti daj hem te phralja terđona avrijal i mangena te dikhen tut.” ²¹ A o Isus phenđa: “Akalai mli daj hem mle phralja - kola šunena hem čerena o lafi e Devlesoro.”

*O Isus ačhaj i zorali barval upreder o jezero
(Mt 8,23-27; Mk 4,35-41)*

²² I jekh dive o Isus phenđa ple učenikonende: “Te nakha ki aver strana oto jezero!” I đerdinde ano čamco hem pođinde. ²³ A sar ine plovina, o Isus zasuča. I muklja pe i zorali barval upro jezero. O čamco lelja te perđol pani i arakhle pe ani opasnost. ²⁴ I o učenici ale uzalo Isus i vazdinde le vičindoj: “Gospodarona, Gospodarona, meraja!” I o Isus uštino, naredinđa e barvaljaće hem e talasende, i prestaninde hem ulo mir. ²⁵ Tegani phenđa e učenikonende: “Kaj tumari vera ana mande?” A on darandile hem začudime pučle jekh avre: “Kova šaj te ovel akava so naredini e barvaljende hem e panjese, a on šunena le?”

*O Isus ikali bute melale duhonen e manušestar
(Mt 8,28-34; Mk 5,1-20)*

²⁶ I resle ki phuv e gerasakiri savi prekal o jezero e Galilejakoro. ²⁷ A ked o Isus iklilo ki phuv, reslja le disavo manuš oti diz ano koleste inele demonja. Sa edobor vreme inele nango hem na beštino ano čher, nego maškaro grobija. ²⁸ I ked dikhlja e Isuse, vičindā, pelo anglo leste hem oto sa o glaso phenđa: “So mangeja mandar, Isuse, Čhaveja e Devlesereja e Najbaresreja? Molinava tut, ma mučin man!” ²⁹ (Adalese so o Isus već naredinđa e melale duhose te ikljol adale manušestar. Angleder, čak i ked o stražarija ine pazinena le hem phandena le ko sindirija hem ko okovija, o manuš ine phagela len hem o demoni ine legari le ko čuče thana.) ³⁰ A o Isus pučlja le: “Sar to anav?” I ov phenđa: “Legija* (but džene injam)”, adalese so but demonja đerdinde ano leste. ³¹ I molinde le te na bičhali len ano bezdan.†

³² A adari ki gora inele krdo bale save xana, i o melale duhija molinde e Isuse te mukel len te đerdinen ano bale. I ov muklja len. ³³ Tegani o demonja iklindoj oto manuš, đerdinde ano bale. I o krdo bale jurinde oto brego ano jezero i taslile.

³⁴ I ked dikhle o čuvarja so ulo, našle hem razglasinde ani diz hem ano gava. ³⁵ Tegani o manuša ale te dikhen so ulo. Ale đi o Isus i arakhle e manuše, kolestar iklitile o demonja, sar hurjavdo hem saste godaja bešela uzalo e Isusesere pre, i darandile. ³⁶ A okola so dikhle adava so ulo, vačerde averende sar o Isus sasljardā e manuše ano koleste inele

[‡] 8,18 kas isi lese ka del pe šukar dičhola oto kontekst da o Isus vačeri oto xaljojba hem oto verujiba. Akava značini: “Đijekhe kole isi xaljojba, ka del pe lese pobut xaljojba” ili “O Devel ka čerel okolende so verujinena o čačipe te xaljojen pobut.” [§] 8,18 so mislini da isi le, olestar ka lel pe Akava značini: “Ali đijekh kas nane xaljojba, ka našali i okova xaljojba so ov mislini da isi le” ili: “Ali o Devel ka čerel okolende so na verujinena o čačipe te na xaljojen ni okova xari so on mislinena da xaljojena.”

* 8,30 Legija e rimljanengiri vojničko grupa ani savi inele đi ko šov hiljade vojnici.

† 8,31 bezdan Phandipe zako demonja

o demonja. ³⁷ I sa o narodo oto kravo e gerasakoro zamolinde e Isuse te đalfse olendar adalese so uklindā len bari dar. Tegani o Isus đerdindā ano čamco sar te irini pe palal. ³⁸ A o manuš, kolestar o Isus ikaldā e demonen, molindā e Isuse te džal oleja, ali o Isus bičaldā le vačerindoj: ³⁹ “Irin tut te čhereste i vačer sa so čerđa će o Devel.” I o manuš dželo maškari sa i diz hem vačerđa so čerđa lese o Isus.

O Isus sasljari e džuvlja hem vazdela taro mule e čhajorja

(Mt 9,18–26; Mk 5,22–43)

⁴⁰ A ked o Isus irindā pe prekal o jezero, but manuša inele radosna so dikhle le so avela, adalese so sare ine adžicerena le. ⁴¹ I dikh, alo o manuš kasoro anav Jair, kova inele upravniko ani sinagoga. I perindoj ko kočija anglo pre e Isusesere, phendā: “Molinava tut, ava maje ano čher.” ⁴² Adalese so e Jairesiri jekhori čhaj, kola ine dešuduj berš, inele anglo meriba.

I sar ine džala o Isus palo Jair, o narodo bucini pe uzalo leste. ⁴³ A maškaro narodo inele jekh džuvli kolatar dešuduj berš thavdindā rat. Oj sa plo barvalipe dindā e doktorende i nijekh našti ine te sasljari la. ⁴⁴ Nakhini oto palal e Isusesere hem dolindā pe upro lesere fostanesoro teluno kotor i otojekhvar ačhilo te thavdel latar o rat. ⁴⁵ I o Isus pučlja: “Ko dolindā pe upra mande?” A ked đijekh olendar phende: “Na injum me”, o Petar phendā: “Gospodarona, sar te džana ked pherdo džene bucina pe uzala tute hem čedinde pe.” ⁴⁶ A o Isus phendā: “Neko namerno dolindā pe upra mande. Osetindum sar ikljola mandar o zoralipe te sasljari nekas.” ⁴⁷ A i džuvli dikhlja so našti te garaj pe, ali darandoj i peli anglo leste i vačerđa anglo sa o manuša sose dolindā pe upro leste hem sar otojekhvar saslili. ⁴⁸ A o Isus phendā laće: “Mli čhaj, ti vera spasindā tut. Dža ano mir!”

⁴⁹ Sar o Isus ine vačeri adava e džuvljaće, disavo oto čher e Jairesoro e sinagogakere upravnikosoro alo i phendā: “Jaire, ti čhaj muli. Ma mučin e učitelje!”

⁵⁰ A o Isus šundā i phendā lese: “Ma dara! Samo verujin i oj ka ovel spasime, ka uštel!”

⁵¹ I đerdindoj ano čher e Jairesoro, o Isus na muklja nikase te đerdini oleja, sem e Petrese, e Jovanese, e Jakovese hem e čhajakere dadese hem e dajaće. ⁵² A sare, kola već inele ano čher, runde i žalinde e čhaja. A o Isus phendā: “Ma roven! Adalese so oj na muli, nego sovela.”[‡]

⁵³ I on asandile lese adalese so džande so muli. ⁵⁴ A o Isus dželo hem dolindā e čhajakoro vas i vičindoj vačerđa: “Čhajorije, ušti!” ⁵⁵ I lakoro duho irindā pe ano late, i otojekhvar uštini, a o Isus naredindā lakere jerjese te den la te xal. ⁵⁶ I lakoro jeri inele začudime, a o Isus naredindā lenđe te na vačeren nikase so ulo.

9

O Isus bičhali e apostolen te vačeren o Evandjelje hem te sasljaren

(Mt 10,9–14; Mk 6,7–13)

¹ A o Isus vičindā e dešuduje apostolen i dindā len zoralipe hem autoritet upro sa o demonja hem te sasljaren o nambormipa. ² I bičaldā len te propovedinen oto carstvo e Devlesoro hem te sasljaren e nambormen. ³ I phendā lenđe: “Ma legaren ništa ko drom: ni štapi, ni torba dromese, ni maro, ni love, hem te na ovel aver gad. ⁴ Sa đikote ačhoveva ki nesavi diz, bešen ano jekh čher hem ma nakhen ko aver čhera.* ⁵ Te na mangle tumen disave dizutne, iklindoj tari adaja diz, tresinen i prašina tumare preudar† sar znako dai kriva so na lelje o lafi e Devlesoro.”

[‡] 8,52 O Isus džandā dai i čhaj muli. Vačerđa da oj sovela adalese so džandā da sigende ka vazdel la taro mule. O Isus da o lafi 'sovela' phendā ked vačerđa e Lazaresere meribnastar (Jov 11,11–14), a o Lazar inele dujto manuš kole vazdindā taro mule. * 9,4 Valjani te oven zadovoljna e xajbnaja hem e thaneja sojbnase savo o čherutno dela len; na troman te roden pošukar than sojbnase. Ali, šaj te džan ko avera čhera te propovedinen o Šukar haberi. † 9,5 tresinen i prašina tumare preudar znako zoralo odbiba ani kultura e jevrejengiri. Adaleja mothovđa pe da na mangle ni i prašina adala dizjatar te ačhol upro lenđe.

⁶ I on dzele taro than ko than, vačerindoj o šukar haberi hem saslarindoj e nambormen ko sa o thana.

O Irod zbunime
(Mt 14,1-2; Mk 6,14-16)

⁷ A o Irod o vladari[‡] šunđa sa so ulo i inele zbunime adalese so disave vačerde da o Jovan o Krstitelj uštino taro mule. ⁸ A avera vačerde da o proroko o Ilija mothovđa pe ki Phuv, a disave avera vačerde da taro mule uštino disavo proroko taro purano vreme.

⁹ A o Irod phenđa: “Me čhindum e Jovanesoro šero. A kovai onda akava kastar sa adava šunava?” I manglja te dikhel e Isuse.

O Isus parvari pobut oto pandž hiljade manušen pandže marencar hem duje mačencar
(Mt 14,13-21; Mk 6,32-44; Jn 6,1-13)

¹⁰ I ked o apostolja irisale e Isuseste, vačerde lese sa so ćerde. I o Isus legarđa len peja i cidinda pe olencar, nakori diz vičime Vitsaida, te šaj oven korkore. ¹¹ A o narodo šunđa adava i dželo palo lende. A o Isus dodžaćerđa len šukar, vačerđa lende oto carstvo e Devlesoro hem saslarđa e nambormen. ¹² A ked lelja te perel i rat, o dešuduj apostolja nakhle di o Isus i phende lese: “Te phena e narodose te džan ko pašutne gava hem thana kote šaj te arakhen diso xajbnase hem than sojbnase? Adalese so injam akate ko čučo than kote nane ništa xajbnase hem nane than sojbnase.”

¹³ A o Isus phenđa lende: “Den len tumen xajbnase!” A on phende: “Ali isi amen samo pandž mare hem duj mače. Amen li te dža te čina xajbnase zako sa akava narodo?”

¹⁴ Adari inele di ko pandž hiljade murša.[§] Tegani o Isus phenđa ple učenikonende, e apostolende: “Čhiven len te bešen ko kupe po pinda.” ¹⁵ I ćerde ađahar, čhivde sarijen te bešen. ¹⁶ O Isus lelja o pandž mare hem o duj mače, dikhlja naupre ko nebo, zahvalinda e Devlese* zako mare hem zako mače i phaglja len. Tegani dinda o mare hem e mačhen e učenikonende te den e narodose te xan. ¹⁷ I sare xalje sa đikote na čalile. A palo adava, dešuduj korpe čedinde pe okolestar so ačhilo oto xajba.

O Petar xaljovela dai o Isus o Hrist
(Mt 16,13-16; Mk 8,27-29)

¹⁸ A jekh dive o Isus inele korkoro ple dešuduje učenikonencar, i molinda pe. I ked o Isus završinda i molitva, pučlja e učenikonen: “So vaćeri o narodo, ko injum me?” ¹⁹ A on phende: “Disave manuša phenena da tu injan o Jovan o Krstitelj, a disave avera phenena da tu injan o proroko o Ilija, a palem disave avera phenena da tu injan jekh oto avera proroci taro purano vreme kova uštino taro mule.” ²⁰ Tegani o Isus pučlja e učenikonen: “A so tumen phenena, ko injum me?” O Petar phenđa: “Tu injan o Hrist, kole o Devel bičhalđa!”

O Isus vaćeri ple meribnastar
(Mt 16,1-23; Mk 8,31-33)

²¹ A o Isus naređinda e učenikonende te na vaćeren nikase dai ov o Hrist. ²² I phenđa: “Me, O Čhavo e Manušesoro, valjani but te patinav, na ka ovav prihvatime oto starešine, oto šerutne sveštenici hem oto o učitelja e Mojsijasere zakonestar,[†] o manuša ka mudaren man, ali o trito dive o Devel ka vazdel man taro mule.”

So o manuš valjani te ćerel te šaj ovel e Isusesoro učeniko
(Mt 16,24-28; Mk 8,34-9,1)

[‡] 9,7 o Irod o vladari Akate vaćeri pe oto Irod Antipa, kova inele vladari upreder jekh oto štar kotora e Izraelesere savi vičinda pe Galileja. [§] 9,14 a uzalo lende inele da džuvlja hem čhavore ^{*} 9,16 zahvalinda e Devlese ko original terđola: blagoslovinda (o mare hem o mače) [†] 9,22 O starešine, o šerutne sveštenici hem o učitelja e Mojsijasere zakonestar zajedno predstavinde sa e Jevrejengere vođen.

²³ I o Isus vačerda ple učenikonende hem sa e narodose so inele adari: “Ko mangela te ovel mlo učeniko,[‡] nek ačhaj plo dživdipe, nek lel plo krsto[§] taro dive ko dive hem nek phirel pala mande. ²⁴ Jer dijekh kova mangela plo dživdipe te arakhi, ka našali le, a ko dela plo dživdipe zbog mande, ka ovel le čakikano dživdipe. ²⁵ Na vredini ništa e manušese i sa i phuv ked bi ovela olesiri te na lelja o dživdipe savoi čakikano.* ²⁶ Adalese ko lađala mandar hem mle lafonendar, i me, o Čhavo e Manušesoro, ka lađav lestar ked ka irinav ki phuv ano sjaj[†] savo ka ovel sar o sjaj mle Dadesoro hem e svetone anđelengoro. ²⁷ A čače vačerava tumende, isi disave akalendar so terđona akate kola na ka meren đikote na dikhena o carstvo e Devlesoro.”

O Devel phenela e trine učenikonende dai o Isus o Pomazaniko

(Mt 17,1-13; Mk 9,2-13)

²⁸ Ked nakhle sar ofto dive sar o Isus phenda adava, lelja peja e Petre, e Jovane hem e Jakove i dželo ki gora te molini pe. ²⁹ I sar ine molini pe, lesoro muj ulo averčhane hem lesere šeja ule but parne hem sjajna. ³⁰ I dikh, nekotar ano baro sjaj iklike duj manuša, o Mojsije hem o Ilija i lelje te vačeren e Isuseja. ³¹ On vačerde e meribnastar savo adžičeri e Isuse.[‡] Sigende ka ovel adava ano Jerusalem te šaj ovel ađahar sar o Devel so planirinda. ³² A o Petar hem okola so inele oleja, zasute. Ked uštine, dikhle e Isuse ano baro sjaj hem e duje manušen sar terđona oleja. ³³ I ked lelje o Mojsije hem o Ilija te ciden pe e Isusestar, o Petar phenda e Isusesese: “Gospodarona, šukari amende akate so injam. Te čera trin šatorija: jekh tuče, jekh e Mojsijase hem jekh e Ilijase.” Na džanda so vačeri. ³⁴ Sar ine vačeri adava, iklike jekh oblako savo učarda len. A o učenici darandile ked učarda len o oblako. ³⁵ I šundilo glaso taro oblako savo vačerda: “Akavai mlo Čhavo, o Pomazime! Ole valjani te šunen! ³⁶ I palo adava so šundilo o glaso, o učenici dikhle e Isuse korkore. I trainde, tegani nikase na vačerde adalestar so dikhle.

O Isus ikali e bišukare duho e čhaviestar

(Mt 17,14-19; Mk 9,14-29)

³⁷ Tejsato dive, ked o Isus hem o trin učenici hulile tari gora, baro narodo alo te dikhel e Isuse. ³⁸ I dikh, disavo manuš tari gužva lelja te vičini: “Učitelju, molinava tut te pomožine mle čhavesse, adalese soi maje jekhoro! ³⁹ O bišukar duho često napadini le i otojekhvar vrištini; frdela le ano grčevija i ikljola lestar pena taro muj; uništini le hem skoro nisar na ačhaj le. ⁴⁰ I molindum te učenikonen te ikalen e bišukare duho, ali on našti ine te ikalen le.[§]” ⁴¹ A o Isus phenda: “O, biverakere hem rumime manušalen*! Sa edobor vreme injum tumencar, a palem na verujinena. Pučav man pana kobor valjani te trpinav tumen. Ana te čhave akari!” ⁴² I sar ine o čhavo avela di o Isus, o bišukar duho frdinda le ki phuv ano grčevija. A o Isus naredinda e bišukare duhose te cidel pe e čhavorestar, sasljarda e čhavore hem phenda lesere dadese: “Ače to čhavo”. ⁴³ Tegani sare inele začudime so dikhle e Devlesoro baro zoralipe.

O Isus palem vačeri ple meribnastar

(Mt 17,22-23; Mk 9,30-32)

[‡] 9,23 Ko mangela te ovel mlo učeniko ko original terđola: 'Ko mangela te džal pala mande' [§] 9,23 O manuš so čerda bišukaripe kova inele osudime te merel ađahar so bi ovela kovime, ov bi akhari o upruno kaš oto krsto di ko than kote valjani te ovel kovime. Akale vačeribnaja, o Isus manglja te phenel:
1. Te mangaja te ova olesere učenici, valjani te ova mule zako adava so amen korkore mangaja hem zaki amari volja, hem valjani te ova spremna te čera sa so ov phenela amende.
2. Valjani te ova spremna te patina hem te mera zbog o Isus adalese so injam lesere učenici.
3. Solduj upruno opcije. * 9,25 ko original terđola: 'So o manuš ka postignini ako prelela sa i phuv, a našali il upropastini pes?' † 9,26 sjaj - sjajno veličanstvo, slava ‡ 9,31 O lafi savoi akate prevodime 'ačhaj plo dživdipe ki akaja phuv', ko grčki tano 'ikljojba', so vačeri oto značaj e Isusesere meribnastar. Ko Purano zavet ked vačeri pe oto 'ikljojba', mislini pe upro adava so o Devel ikalda e Izraelconen taro egipatsko ropstvo. E Hristesoroi meriba ko krsto 'ikljojba', šaj da te vačeri pe, delo otkupljenja, saveja o Devel ikali e manušen taro e grejengoro ropstvo.

§ 9,40 Akava verovatno ulo angleder so o Isus hulilo ple trine učenikonencar tari gora. * 9,41 manušalen ko original terđola: 'bijandipe/generacija'

Sar ine sare čudinena pe zako adava so čerđa o Isus, ov phenđa ple učenikonende: ⁴⁴ “Šunen šukar akala lafija: Me, o Čhavo e Manušesoro, valjani te ovav predime ano vasta e bišukare manušengere.” ⁴⁵ Ali o učenci na xalile so o Isus manglja te vačeri adaleja. Adava inele olendar garavdo sar te na xaljovent le, a darandile te pučen le so adaleja manglja te vačeri lende.

Ko Carstvo e Devlesoroj najbaro okova kovai ponizno

(Mt 18,1-5; Mk 9,33-37)

⁴⁶ A o učenci lelje maškara pumende te raspravinen ko šaj olendar te ovel najbaro. ⁴⁷ A o Isus džanđa soi lende ki godi†, lelja jekhe čhavore,‡ čhivđa le uzala peste ⁴⁸ i phenđa lende: “Đijekh kova primini akale čhavore zbog maje§, man primini. A đijekh kova man primini, primini e Devle kova bičhalđa man. Kova maškara tumende pes dikhela sar najtikore, ole o Devel dikhela sar najbare.”

Kova nane protiv tumende, ovi tumencar

(Mk 9,38-40)

⁴⁹ A o Jovan phenđa e Isuses: “Gospodarona, dikhlijam disave manuše sar ano klo anav* ikali e demonen e manušendar. Amen o učenci na muklijam lese te čerel adava, adalese so na džala amencar pala tute.” ⁵⁰ A o Isus phenđa lese: “muken le te čerel adava, adalese so okova kova nane protiv tumende, ovi tumencar!”

O Isus na mangela te uništini e Samarijanconen

⁵¹ A ked inele paše o dive e Isusesere te ovel vazdime ko nebo, ov zorale odlučinđa te džal ko Jerusolim. ⁵² I bičhalđa disave manušen angla peste. I on džeze i đerdinde ko disavo gav e Samarijakoro te pripreminen le e Isuses.† ⁵³ Ali o gavutne na mangle e Isuse adalese so džande da džala ko Jerusolim.‡ ⁵⁴ A dikhindoj adava o učenci o Jakov hem o Jovan, pučle e Isuse: “Gospode, mangeja li te phena te huljel taro nebo i jag i sa te tharel len?”§ ⁵⁵ A o Isus irinđa pe hem phenđa lende da nane šukar so ađahar mislinena*. ⁵⁶ I ov hem lesere učenci džeze ko aver gav.

Nane lokho te ovel pe e Isusesoro učeniko

(Mt 8,19-22)

⁵⁷ I sar o učenci hem o Isus džana ine dromeja, disavo manuš alo i phenđa e Isuses: “Ka džav tuja kaj god tu džaja”.†

⁵⁸ A o Isus phenđa lese: “E lisicen isi jame hem e čirikljen gnezdija, a o Čhavo e Manušesoro nane le kaj te pašljari plo šero.”‡

⁵⁹ A avere manušese phenđa: “Phir pala mandel!”

A ov phenđa: “Aš samo, Gospode, te parunav mle dade.”§

⁶⁰ Tegani o Isus phenđa lese: “Muk o mule te parunen ple mulen,* a tu dža vačer oto carstvo e Devlesoro.”

† 9,47 ki godi ko original terđola 'ko vilo' ‡ 9,47 lelja jekhe čhavore ko Marko 9,33 pisini da o Isus hem lesere učenci tegani inele andre ano čher. O čhavoro verovatno živinđa ano adava čher. § 9,48 zbog maje ko original terđola: 'ano mlo anav'. * 9,49 ano klo anav - ano klo autoritet. † 9,52 I Samarija inele regija/okrug maškari Galileja hem i Judeja. O Samarijanci na mangle pe e Jevrejencar. ‡ 9,53 O Jerusolim inele glavno than kote o Jevrejci slavinde e Devle. § 9,54 O Jakov hem o Jovan phende ađahar adalese so džande da o proroci sar o Ilija osudinde e manušen kola odbacinde e Devle (dikh ano2. Thag 1,10-12). * 9,55 phenđa lende da nane šukar so ađahar mislinena ko original terđola: 'ukorinđa len'. † 9,57 akava značini da ov manglja te ovel e Isusesoro učeniko. ‡ 9,58 O Isus phenđa akaja izreka sar te sikaj e manuše sari adava kedi neko lesoro učeniko. Ako adava manuš džala palo leste, možda ni adale manuše ne bi ovela le čher. § 9,59 Nane jasno da li o dad adale manušesoro mulo i ov ka džal odma te paruni le ili mangela te ačhol nesavo vreme đikote lesoro dad na merela i te šaj paruni le. Akatei poenta so adava manuš mangela te čerel nešto angleder so ka džal palo Isus. * 9,60 O Isus na mislini čačimase o mule ka parunen avere mulen. Ked phenela “mule” adava šaj te ovel: 1) metafora zako okola kola sigende ka meren, ili 2) metafora zako okola kola na džana palo Isus hem duhovnoi mule. Akatei poenta so o učeniko nisose na tromal te mukel te ačhaj le adalestar te džal palo Isus.

⁶¹ A aver manuš phendā: “Ka phirav pala tute, Gospode, ali aš te džav te pozdravinav man mle čerutnencar.”

⁶² A o Isus phendā lese: “Nijekh kova dolela pe upro plugo te orini i onda dikhela napalal,† nane prikladno zako carstvo e Devlesoro.‡”

10

O Isus bičhali e eftavardešuduje učenikonen te mothoven dai o carstvo e Devlesoro paše (Mt 11,21-27; 13,16-17)

¹ Palo adava, o Gospod o Isus birinda avere eftavardešuduje* učenikonen i bičhalda len duj po duj angla peste ko sa o dizja hem thana ko save manglja te džal. ² Angleder so te džan, o Isus phendā lende: “I žetvai bari, a xari bučarne te čeden. Adalese, molinen e gospodare oti e đivesiri njiva te bičhali e bučarnen ki žetva pli.† ³ Džan! Ače, bičhalava tumen sar e bakrorjen maškaro ruva. ⁴ Ma legaren tumencar kesa lovende, ni torba dromese, ni buderi obuča. I ma našalen tumaro vreme adahar so ka terđoven te vačeren nekasar odrumal.

⁵ I ked đerdinena ko nesavo čer, najangle vačeren: 'Mir akale čhereste!' ⁶ Te adari bešela o manuš kova mangela mir, tegani o mir, saveše tumen molinena, ka ačhol oleja; a te na manglja mir, na ka ovel adava mir saveše molinena. ⁷ Ked avena ko nesavo čer, ma palo adava nakhen ko aver čera. Ačhoven ko jekh than, xan hem pijen adava so o čerutne ikalena angla tumende.‡ Adalese soi o bučarno dostojno pla plataće. ⁸ I ki savi diz đerdinena, a o dizutne priminena tumen, xan okova so ikalena angla tumende. ⁹ Sasljaren e nambormen adari hem vačeren sarijenđe: 'Akaleja mothovaja tumende dai paše o carstvo e Devlesoro!' ¹⁰ A ki savi diz đerdinena, a o dizutne na priminena tumen, iklindoj ko e dizjakere trgija, vačeren: ¹¹ 'Hem i prašina oti tumari diz, savi dolinda pe ko amare pre, amen kosaja laš sar znako da o Devel ka sudini tumende.* Ali te džanen da o carstvo e Devlesoro alo paše!' ¹² Vačerava tumende da ko dive ked o Devel ka sudini e manušende, po lokhe ka ovel zako manuša tari Sodoma† negoli zako manuša tari adaja diz.

O Isus ukorini e dizjen save na priminena lesoro lafi (Mt 11,20-24)

¹³ Jao tumende, manušalen taro Horazin! Jao tumende, manušalen tari Vitsaida! Te oven ine čudesija maškaro manuša taro Tir hem taro Sidon‡ save ule maškara tumende, pana angleder ine ka kajinen pe, bešindoj ano šeja oto kanaj hem ano pepeo.§ ¹⁴ Ali e manušende taro Tir hem taro Sidon ka ovel po lokhe ko Sudo negoli tumende. ¹⁵ A tumen, manušalen taro Kafarnaum, ma mislinen da o Devel ka povazdel tumen đi o nebo; đi o Had isi te peraj tumen. ¹⁶ Tegani phendā e učenikonende: Ko šunela tumen, man šunela, a ko odbini tumen, man odbini. A ko odbini man, odbini e Devle kova bičhalda man.”

O Isus sikaj e učenikonen saveše pobut te radujinen pe

† 9,62 Nijekh kova ked orini, a dikhela napalal, našti te čerel o plugo te džal adari kuri valjani. Adava manuš valjani šukar te dikhel anglal te šaj šukar te orini. ‡ 9,62 Đijekh manuš kova ulo e Isusesoro učeniko i tegani mangela te irini pe ko purano dživdipe, nane korisno sar sluga e Devlese ko carstvo. * 10,1 eftavardešudujen ko nesave grčka lila terđola 'eftavardeš' † 10,2 O Isus podrazumini da isi but manuša kolai spremna te džerdinen ko carstvo e Devlesoro, ali da nane dovoljno učenici te sikaven hem te pomožinen e manušende. ‡ 10,7 O Isus na phendā da on valjani te ačhoven ano adava čer celo dive, nego da valjani te soven ano isto čer đijekh rat đikotei adari; šaj te phenel pe da adahar: “Ma soven svako rat ano aver čer”. § 10,11 'Te kosel pe i prašina taro pre' - ki e jevrejengiri kultura adava značinda nešto simbolično. Dikh i fusnota ko Lk 9,5 * 10,11 Akavai simbolično radnja savaja mothovena da odbacinena adala dizjakere manušen; šaj te phenel pe da adahar: “Sar tumen amen so odbacinden, i o Devel u potpunosti odbacini tumen.” † 10,12 O Devel e jagaja tharđa e manušen ani diz Sodoma adalese so inele but bišukar. (dikh 1. Mojs 19,24-28). ‡ 10,13 taro Tir hem taro Sidon Akala duj dizja inele thana kote o Jevreja na živinde, i o Isus na dželo adari. § 10,13 bešindoj ano dzako hem ano pepeo Ko adava vreme adeti saveja o manuša mothovena dai tužna hem dai lende žao zako pumare greja inele te bešen ano šeja save inele hrapava hem neudobna hem te čhoren upra pumende pepeo.

¹⁷ Ked o eftavardešuduj učenici irinde pe oto drom radosna, phende e Isuseso: “Gospode, i o demonja šunena amen ked naredinaja lenđe ano klo anav!”* ¹⁸ A o Isus ko adava phenđa lenđe: “Dikhljum e Sotone sar perela taro nebo sar munja.† ¹⁹ Eče, dindum tumen vlast te gazinen upro sapa hem o škorpije‡ hem upro sa o zoralipe e dušmanesoro e Sotonesoro i ništa na ka ovel tumende. ²⁰ Ali ma edobor radujinen tumen zako adava so o demonja šunena tumen, nego pobut radujinen tumen adalese soi tumare anava zapisime ko lil e Devlesoro ano nebesija.”§

Blagoslovimej okola kola šunena e Isusesoro lafi

(Mt 11,25-27; 13,16-17)

²¹ I tegani o Isus radujinda pe ano Sveto Duho i phenđa: “Hvalinava tut, Dade, Gospode e nebosoro hem e phuvjakoro, so garavdan o čačiipe okolendar kola pes dikhena sar mudronen hem e džanden, a mothovdan okolende kolai sar čhavore.* Oja, Dade, džanav da čerđan adava adalese so ađahar mangljan.” ²² Tegani o Isus phenđa okolende so inele adari: “Mlo Dad sa† muklja maje ko vasta. Samo o Dad šukar džanel e Čhave; hem e Dade šukar džanel samo o Čhavo hem o manuša kolende o Čhavo mangela te mothoj le.” ²³ Tegani irinda pe nakoro učenici hem samo olende phenđa: “Blago e manušende kola dikhena adava so tumen dikhena! ²⁴ Vačerava tumende da but proroci hem carija mangle te dikhen man, ali na dikhle man; hem mangle te šunen man, ali na šunde man!

O Isus sikaj e učitelje e Mojsijasere zakonestar sar te dobini o večno dživdipe

(Mt 22,34-40; Mk 12,28-31)

“²⁵ I dikh, jekh dive sar o Isus ine sikaj, disavo učitelji e Mojsijasere zakonestar uštino‡ te pučel le diso sar te iskušini le, i vačerđa: “Učitelju, so valjani te čerav te dobinav o večno dživdipe?

²⁶ A o Isus phenđa lese: “Soi pisime ano e Mojsijasoro Zakoni? So čitineja adari?”

²⁷ I ov phenđa e Isuseso: “Akava pisini adari: 'Mang§ e Gospode kle Devle sa te vileja, sa te dušaja, sa te snagaja hem sa te gođaja; hem mang kle pašutne sar korkore tut.'*”

²⁸ Tegani o Isus phenđa lese: “Šukar phenđan. Čer ađahar i ka ovel tut o večno dživdipe.”

²⁹ Ali o učitelji e Mojsijasere zakonestar manglja te opravdini pe i pučlja e Isuse: “A koi mlo pašutno?”†

³⁰ A ko adava, o Isus phenđa e učiteljese e Mojsijasere zakonestar akaja paramiz: “Disave manuše, sar ine huljela tari diz Jerusalim ki diz Jerihon, dolinde o čora. On lelje olestar sa, di o šeja. Edobor marde le da o manuš samo so na ine te merel. Tegani o čora cidinde pe olestar, a o manuš pašlilo ko drom hem na džandža pese. ³¹ Na nakhino but, i

* 10,17 Akate ked phenela pe 'anav', mislini pe upro e Isusesoro zoralipe hem upro lesoro autoritet. † 10,18 O Isus koristini akaja usporedba te phenel so o Devel pobedini ine e Sotone dok lesere 72 učenici propovedinde ano dizja. Ili avere lafonencar, o Sotoni pelo sar so taro nebo i munja khuvela natele. ‡ 10,19 sapa hem škorpije O Isus verovatno uporedini e sapen hem e škorpijen e demonencar sar soi okola savendar o učenici vačerena ko Lk 10,17. O demonjai sar o sapa hem o škorpije adalese soi opasna hem čerena bišukaripe e manušende. § 10,20 anava zapisime ko lil e Devlesoro ano nebesija. Ano nebesija o Devel pisinda ko lil o anava sarjengere kola ka dobinen o večno dživdipe. Akale lilestar vačeripe i ko Ps 69,28; Fil 4,3; Jev 12,23; Pučar 3,5; 13,8; 17,8; 20,12; 20,15; 21,27. * 10,21 Akava odnosini pe upro okola kolen možda nane but obrazovanje, ali spremnai te prihvatinen e Isusesoro sikaviba ađahar sar o čhavore ked spremno šunena okolen kolende verujinena. † 10,22 sa i vlast, o čačiipe, o džandipe. ‡ 10,25 uštino Ano Izrael ko adava vreme, o učitelj hem o učenici bešena ine dok ov ine sikaj len. Ked o učeniko mangela ine diso te pučel, valjani te uštel ko pre. § 10,27 Mang ili čumudin * 10,27 I naredba ano 10,27a-b avela oto 5. Mojs 6,5. I naredba ano 10,27c avela oto 3. Mojs 19,18. Akalai duj lila (5. Mojs hem 3. Mojs) kotora oto Zakoni savo o Devel dinda e Mojsijase. O duj naredbe šaj te arakhen pe dani ano Mt 22,37-39 hem ano Mk 12,30-31. † 10,29 Akava manuš manglja te džanel kas valjani te volini, ili avere lafonencar: “Kas valjani te dikhav sar mle pašutne hem te volinav le sar korkore man?”

nekotar adale dromeja sar ine huljela disavo svešteniko[‡], dikhlja e manuše sar pašljola ko drom i nakhino avrethar. ³² Adahar da o levit:[§] alo ko adava than kote o manuš pašljola, dikhlja le i nakhino oti aver strana adale dromestar. ³³ A inele disavo Samarijanço* savo ine džala adale dromeja. Ked reslja di ko than kote o manuš pašljola, dikhlja le, i ine lese pharo olese. ³⁴ Tegani o Samarijanço alo di o manuš, čhordā ulje hem mol upro lesere rane sar te kosel len hem pačardā len. I vazdinda le upro plo her hem legarda le ko čher kote lovende šaj te xal pe hem te sovel pe, i adari brininda pe olestar. ³⁵ Tejsato dive o Samarijanço ikalđa duj denarija[†] i dinda ko manuš kasoro inele o čher hem phenda lese: 'Brinin tut akale manušestar, i sa so ka trošine buderi, ka irinav će ked ka irinav oto drom.'

³⁶ Tegani o Isus pučlja e učitelje e Mojsijasere zakonestar: "So tu pheneja? Kova akale trinendar mothovđa pe sar pašutno okolese kole dolinde o čora?"

³⁷ A ov phenda: "Okova kova mothovđa lese milosrđe."

Tegani o Isus phenda lese: "Oja, akana dža hem čer adahar!"

E Isusesoro lafi ko prvo than

³⁸ I sar o Isus hem lesere učenici džana ine dromeja di ko Jerusalem, đerdinde ko disavo gav. Adari dživdinda disavi džuvli palo anav Marta. Oj vičinda len kora peste ko čher hem lelja te čerel lende xajbnase. ³⁹ Ola inele phen palo anav Marija, koja beštini uzalo e Gospodesere e Isusesere pre hem šunđa lesoro lafi. ⁴⁰ A i Marta sa ki sig ine dikhela te kandel, i ali uzalo Isus hem pučlja le: "Gospode, so tu pheneja? Šukar li adava so mi phen muklja man korkora te kandav? Vačer laće te pomožini maje." ⁴¹ A o Gospod phenda laće: "Marto, Marto! Brinineja tut hem uznemirineja tut zako but so, ⁴² a samo jekh valjani. I Marija birinda te čerel šukar stvaru, adalese na ka ačhavav la adalestar."

11

O Isus sikaj e učenikonen sar te molinen pe

(Mt 6,9–13; 7,7–11)

¹ I ked jekhvar o Isus završinda e molitvaja, jekh lesere učenikonendar phenda lese: "Gospode, sikav amen te molina sar so o Jovan o Krstitelj sikavđa ple učenikonen."

² Tegani o Isus phenda lende: "Ked molinena, vačeren:

"Dade Devla! Barjaraja to sveto anav!*

To carstvo nek avel![†]

³ Maro te de amen đijekh dive!

⁴ Oprostin amende amare greja sar so i amen oprostinaja[‡] đijekhese kova grešinda premala amende!

Hem cide amen taro iskušenje![§]"

⁵ I o Isus phenda lende: "Kas tumendar isi amal i đelo koro leste ki ekvaš i rat te phenel lese: 'Amala, de ma trin mare ko zajam, ⁶ adalese so mo amal alo oto drom kora mande, a nane ma so te ikalav anglo leste!' ⁷ A ov od andral bi phenela: 'Ma uznemirin man! O udarai phandle, i mle čhavore mancar ko than e pašljojbnasoro (kreveti). Našti te uštav

[‡] 10,31 svešteniko Jevrejsko svešteniko inele manuš kova dinda žrtve e Devlese ko than e manušengoro. Ov predstavinda e manušen e Devlese. [§] 10,32 levit O Levitija inele manuša oto pleme Levi kola pomožinde e jevrejskone svešteniko pumara bućaja ano Hram. ^{*} 10,33 Samarijanço O Samarijanci inele e jevrejengere potomci kola lelje pe avere narodoja. On na slavinde e Devle ko Jerusalem sar so o Jevrejci. O Jevrejci inele xoljame upro Samarijanci hem na verujinde da o Samarijanci inele e Devlesoro narodo. [†] 10,35 duj denarija Duj denarija inele duj srebrna kovanice. Ko adava vreme, zako duj denarija o bućarno valjanda duj dive te čerel buti. ^{*} 11,2 1) Akava značini: 'Nek to anav ovel priznajime sar sveto' ili 'Molinaja o manuša te poštujinen to sveto anav' ili 'Nek tut sare poštujinen adalese so injan sveto'.
2) E Jevrejende o anav e manušesoro predstavinda e manuše. Ked o manuša poštujinde nekasoro anav, adava inele isto sagod da poštujinena ole. [†] 11,2 Akava značini te barjol hem te buljardol e Devlesiri vladavina ki phuv. [‡] 11,4 sar so i amen oprostinaja ili 'hem amen te oprostina' [§] 11,4 ko original terđola: 'Hem ma legar amen ano iskušenje.'

te dav tut!?' ⁸ Vačerava tumende: ako na uštela te del le adalese soi lesoro amal, zaki lesiri bilađ ka uštel i ka del le sa so valjani. *

⁹ I vačerava tumende: Roden i ka del pe tumende! Roden i ka arakhen! Khuven i ka phravel pe tumende!

¹⁰ Jer svako ko rodela, primini; i ko rodela arakhi; i ko khuvela, ka ovel lese phravdo. ¹¹ A kova bi dad tumendar: ked bi lesoro čhavo rodela lestar mače, umesto mače dela le sape? ¹² Ili ked rodela jaro, te del le škorpija? ¹³ Znači ako tumen, kola injen bišukar, džanen te den šukar stvarija tumare čhavende, kobor pobut tumaro Dad odupral ka del e Sveto Duho okolende kola molinena le."

(Mt 12,22-30, 43-45; Mk 3,22-27)

¹⁴ I ispudinđa e demone kova inele laloro. Ked iklistilo o demoni, o laloro vačerđa. I narodo začudisalo, ¹⁵ a disave olendar phende: "E Veelzevuleja, e vladareja oto demonja, ispudini e demonen!" ¹⁶ A avera iskušindoj Ole, rodinde lestar znako odupral. ¹⁷ Ali Ov džanda lengere mislija, phenđa lende: "Đijekh carstvo (carstvo) savoi ana peste ulavdo (podelime) ka propadini i o čher upro čher ka perel. ¹⁸ I akoi o beng ana peste ulavdo, sar ka ačhol o carstvo olesoro? Jer tumen phenena da ispudinava e demonen e Veelzevuleja. ¹⁹ A ako ispudinava e demonen e Veelzevuleja, kasar tumare čhave ispudinena? Adalese on ka oven tumare sudije. ²⁰ Ali ako ispudinava e demonen e Devlesere najea, onda alo tumende o carstvo e Devlesoro. ²¹ Ked o zoralo hem o naoružime pazini pli avlin, lesoro barvalipei ano mir. ²² Ali ked avela o po zoralo lestar, ka osvojini le hem ka lel lesoro oružje upro savo nadinđa pe pa ka ulaj (delini) adava so lelja lestar. ²³ Ko nane mancar, ovi protiv mande. I ko na čedela mancar, ov čhorela. ²⁴ Ked o bišukar duho ikljola oto manuš, đala maškaro pusta thana rodela odmor. Ked na arakhi le, vačeri: 'Ka irina ma mle čhereste kotar ikliljum.' ²⁵ I avindoj arakhlja šulavdo hem namestime. ²⁶ Tegani đala hem lela efa avere duhoven po bišukar pestar pa đerdinena i ačhola adathe. I ko kraj adale manušese ovela po bišukar nego ki početka." ²⁷ I dok adava vačerđa, ulo adava da disavi džuvli oto narodo vičindoj phenđa lese: "Bahtalo i vođi savo akharđa tut hem o čučija save pijan! ²⁸ A Ov phenđa: "Čačimase bahtalei okola kola šunena o lafi e Devlesoro hem ičerena le!" ²⁹ A ked čedisalo o narodo, lelja te vačeri: "Akava bijandipe (generacija) nane šukar bijandipe. Rodela znako, ali znako na ka del pe lende sem o znako e Jonasoro. ³⁰ Sar so o Jona ulo znako e Ninevljanende, ađahar i o Čhavo e Manušesoro ka ovel zako akava bijandipe." ³¹ I carica (carica) oto jug ka uštel ko sudo e manušencar oto akava bijandipe i ka osudini len adalese so ali oto kravija e phuvjakere te šunel i mudrost e Solomonesiri, a dikh, akatei pobaro e Solomonestar! ³² O manuša oti Ninevija ka ušten ko sudo akale bijanipnaja i ka osudinen la adalese so obratinde pe ko propoved e Jonasoro, a dikh, akatei pobaro e Jonastar! ³³ Niko na tharela i memeli pa te čhivel la ko garavdo than ili tali kutija, nego ko than e memeljakoro te šaj dikhen o svetlo okola kola đerdinena. ³⁴ I memelij te truposiri (telosiri) ti jakh. Kedi ti jakh sasti, sai to trupo osvetlime. A kedi lošno, i to trupoi ani tomina. ³⁵ Adalese pazin o svetlo ana tute te na ovel tomina. ³⁶ Akoi sa to trupo svetlo, te na ovel nijekh deo tamno, sa ka ovel svetlo, sar i memeli ked osvetlini tut ple sjajea." ³⁷ Ked vačerđa adava, disavo fariseji pučlja le te xal koro leste. I đerdindoj, Ov beštino uzalo astali. ³⁸ A o fariseji dikhindoj adava, čudisalo so Ov na thovđa pe angleder o xajba. ³⁹ A o Devlikano (Gospod) phenđa olese: "Oja, tumen o fariseja kosena i šolja hem o čaro od avrijal, a od andral injen pherde pohlepa hem lošnipe. ⁴⁰ Hulavonalen! Na li okova so čerđa od andral čerđa i od avrijal? ⁴¹ Nego, den sar milostinja okova andral i dikh - sai tumende koslo (čisto). ⁴² Ali pharipe tumende e farisejende so dena dešto deo oti nana (menta), oti ruta hem oto sa o povrće, a na marinena zaki pravednost hem zako manglipe (ljubav) e Devlesoro. Adava valjanđen te

* 11,8 Ako će čak komšija, koji te ne voli, dati ono što ti treba kada se besočno moliš, koliko će više Bog, koji je dobar otac i koji te voli, dati ono što ti treba kada se besočno moliš.

ćeren, a okova te na bistren te ćeren. ⁴³ Pharipe tumende e farisejende so volinena o anglune thana ano sinagoge hem o pozdravija ko trgija. ⁴⁴ Pharipe tumende adalese so injen sar bioznačime grobija upra savende o manuša phirena, a na džanen.” ⁴⁵ Tegani disavo oto lilarne (učitelja e zakonesere) irindoj phenela lese: “Učitelju (Učitelju), vaćerindoj adava i amen vredeja.” ⁴⁶ A Ov phenđa: “Pharipe hem tumede, lilarnalan! So čhivena upro manuša teretija phare te akharen, a korkore na pipinena o teretija ni jekhe najea. ⁴⁷ Pharipe tumende so vazdena spomenici e prorokonende, a tumare dada mudarde len. ⁴⁸ Adalese injen svedoci hem odobrinena adava so ćerde tumare dada: adalese so on mudarde len, a tumen vazdena spomenici. ⁴⁹ Adalese i mudrost e Devlesiri phenđa: 'Ka bičhalav olende e prorokonen hem e apostolen. Nekas olendar ka mudaren hem ka jurinen - ⁵⁰ te šaj oto akava bijandipe (generacija) rodela pe o rat oto sa o proroci savo inele čhordo pana oto ćeriba e phuvjakoro, ⁵¹ pana oto rat e Aveljesoro sa đi o rat e Zaharijasoro, kova mudardilo maškaro oltari hem o hram.' Oja, vaćerava tumende, ka rodel pe akale bijanipnastar!” ⁵² Pharipe tumende, lilarnalen! So leljen o ključo oto džandipe: korkore na đerdinden, a na mukljen okolen kola mangle te đerdinen.” ⁵³ I ked iklistilo adathar, o lilarne hem o fariseja ani bari xoli lelje te protivinen pe hem te pućen le oto but diso ⁵⁴ rodindoj sar te dolen le ki greška oto lesere mujestar.

12

¹ I ked ćedinđa pe pherdo narodo, ađahar da jekh upra avereste gazinde, Ov najangle lelja te vaćeri ple ućenikonende (ućenikonende): “Arakhen tumen oto farisejsko kvasco, savoj licemerje. ² Nane ništa soi garavdo so na ka ovel arakhlo ni tajno so na ka džanel pe. ³ Adalese, sa so vaćerđen ani tomina, ka ovel šudno ano svetlo; i so šaputinden ko sobe, ka mothoj pe ko javnost. ⁴ Ali phenava tumende, amalalen: ma daran okolendar kola mudarena o trupo (telo), a palo adava nane so pobut te ćeren. ⁵ A ka mothovav tumende kastar te daran: te daran okolestar kas palo mudariba isi zoralipe te frdel ano pakao. Oja, vaćerava tumende, lestar te daran! ⁶ Na biknena pe li pandž čirikle zako duj pare? I nijekh olendar nane bisterdo anglo Devel. ⁷ A tumendei đi sa o bala oto šero đende. Ma daran! Injen po dragocena negoli pherdo čirikle! ⁸ A vaćerava tumende: svako kova ka priznajini man anglo manuša, i o Čhavo e Manušesoro ka priznajini ole anglo anđelja e Devlesere. ⁹ A ko ka odreknini pe mandar anglo manuša, ka ovel odreknime anglo anđelja e Devlesere. ¹⁰ I ko god ka vaćeri lafi protiv o Čhavo e Devlesoro, ka ovel lese oprostime; ali okolese kova hulini upro Sveto Duho, na ka ovel oprostime. ¹¹ A ked ka anen tumen anglo sinagoge, vladarija hem vlast, ma oven zabrinuta sar hem soja te braninen tumen, so te vaćeren! ¹² Adalese so o Sveto Duho ka sikaj tumen ko adava sati so valjani te vaćeren.” ¹³ Tegani neko oto narodo phenđa olese: “Učitelju (Učitelju), vaćer me phralese te ulaj (podelini) mancar o nasleđe.” ¹⁴ A Ov phenđa olese: “Manušeja, ko čuča man zako sudija ili delioco upra tumende? ¹⁵ Tegani phenđa olende: “Dikhen! Arakhen tumen oti svako pohlepa: adalese so nane svakonese o dživdipe (životi) ano izobilje savo avela tari lesiri imovina.” ¹⁶ Tegani phenđa lende paramiz vaćerindoj: “I phuv disave barvale manušesiri bijandja šukar bijandipe (rod). ¹⁷ Tegani ov mislinđa pe ana peste vaćerindoj: 'So te ćerav? Nane man kaj te ćedav mi žetva.' ¹⁸ I phenđa: 'Akava ka ćerav! Ka peravav me šupe i ka vazdav pobare pa adathe ka ćedav sa o điv hem mli imovina. ¹⁹ I ka vaćerav me dušace: dušo, isi tut but šukaripe ćedime zako but berša. Odmorin, xa, pi, uživin!' ²⁰ Ali o Devel phenđa lese: 'Hulavona! Akaja rat ka rodel pe tutar ti duša! A so pripremindan, kasro ka ovel?' ²¹ Ađahari okolese kova ćedelafse blago, a na barvaljola e Devleja.” ²² Tegani phenđa ple ućenikonende: “Adalese vaćerava tumende: ma oven zabrinuta zako tumaro dživdipe (životi): so ka xan; ni zako trupo (telo): so ka hurjen. ²³ Adalese soi o dživdipe pobut oto xajba hem tumaro trupo oto šeja. ²⁴ Dikhen e gavranen! Jer na sijinena hem na ćedena, nane len ni magacin ni šupa, i o Devel parvari len. A kobor više tumen razlikujinena tumen e čiriklendar! ²⁵ A ko tumendar brinindoj šaj te dodel pese ko ugled kuni? ²⁶ Znači ako našti ni adava najxari te ćeren, sose onda

brininena za ostalo? ²⁷ Dikhen o divlja lulūda sar barjona. Ni trudinena pe ni vrtinena pe, a vačerava tumende: ni o Solomon ani sa i slava pli na hurjavda pe sar jekh olendar. ²⁸ Pa ako i čar ano polje savi avdive adari, a tejsa frdela pe ani kuba, o Devel ađahar hurjavela, kobor li pobut tumen, tikora verakere! ²⁹ I tumen ma roden so ka xan hem so ka pijen. Ma oven zabrinuta! ³⁰ Jer sa adava rodna e butedevlengere (o poganja) akale svetostar. A tumaro Dad džanel da valjani tumende adava. ³¹ Nego roden lesoro carstvo (carstvo), a sa adava ka delpe tumende! ³² Ma dara, stado tikoreja! Jer tumaro Dad odlučinda te del tumende o carstvo.” ³³ “Bikninen so isi tumen i doden sar milostinja! Čeren tumende kese zako pare save na propadinena, barvalipe ko nebo savo niked na smanjini pe, kote o čor na avela paše hem o moljco na uništini. ³⁴ Jer, kaj tumaro barvalipe, adari ka ovel tumaro vilo.” ³⁵ “Nek tumare bokovja ovena pričvrstime hem tumare memelja tharde! ³⁶ I oven sar o manuša kola adžicerena upro pumaro gospodari ked bi irini pe oto bijav sigate te phraven lese adalese so avela hem khuvela ko udar. ³⁷ Bahtalei okola kandine (sluge) kolen o gospodari, avindoj, ka arakhi dzangalen! Čače, phenava tumende, ka phandel pe pojas, ka bešljačeri len te xan pa avindoj ka kandel len. ³⁸ I ked bi avela ki dujto il ki trito straža i arakhi len ađahar, blago lende! ³⁹ A akava te džanen: ked bi o gazda e čherosoro džanela ko savo sati avela o čor, na bi mukela lesoro čer te ovel phago. ⁴⁰ I tumen oven spremna adalese so o Čhavo e Manušesoro avela ko sati ked na nadinena tumen!” ⁴¹ Tegani o Petar phenda: “Devlikaneja (Gospode) (Gospode), vačereja li akala paramiza samo amende ili sarijende?” ⁴² O Devlikano (Gospod) phenda: “Koi li verno hem mudro upravitelji kas o gospodari ka čhivel upreder ple kandine (sluge) te del len xajba ko vreme? ⁴³ Bahtaloi okova kandino kas lesoro gospodari, avindoj, ka arakhi sar čerela adava. ⁴⁴ Čače, vačerava tumende, upreder sa o barvalipe plo ka čhivel ole. ⁴⁵ A vačeri li adava kandino pese ano vilo: 'Ka harini o gospodari mlo' pa lela te marel e kandinen (slugen); te xal, te pijel hem te mačol, ⁴⁶ ka avel adale kandinesoro gospodari ko dive savo na očekujini hem ko sati savo na džanel; ka kaznini le šukar hem ka del le than maškaro nevernici. ⁴⁷ A okova kandino kova džanda i volja ple gospodaresiri, a na inele spremno ili na čerđa pali lesiri volja, ka ovel but mardo. ⁴⁸ A okova kova na džanda, a čerđa so zaslužini mariba, ka ovel xari mardo. A đijekhese kasei dindo but, but ka rodel pe lestar. I kasei poverime but, pobut ka rodel pe lestar.” ⁴⁹ “Aljum te frdav i jag ki phuv, i so bi mangava te ovel već thardi! ⁵⁰ Ali isi man te muka ma ano krstiba i kobor maje pharo dok adava na pherđola (ispunini pe)! ⁵¹ Mislinena da aljum te anav mir ki phuv? Nikako, vačerava tumende, nego ulajba (podela). ⁵² Jer od akana oto jekh čher oto pandž ka oven ulavde: o trin upro duj hem o duj upro trin; ⁵³ ka ovel ulavdo: o dad upro čhavo hem o čhavo upro dad; i daj upri čhaj hem i čhaj upri daj; i sasuj upri bori hem i bori upri sasuj.” ⁵⁴ Tegani vačerđa e narodose: “Ked bi dikhena da o oblako uštela oto zapad, sigate phenena da avela o bršin, i ovela ađahar. ⁵⁵ Ked i južno barval phudela, phenena da ka ovel tatipe, i ovela. ⁵⁶ Dujemujengere (Licemeri)! O muj (izgled) e phuvjakoro hem e nebosoro džanen te pendžaren, a sar na džanen te pendžaren akava vreme? ⁵⁷ A sose tumen palo tumaro na sudinena soi ispravno? ⁵⁸ Jer ked đaja te protivnikoja ko sudo, odrumal dode sa tutar te ove oslobodime lestar, te na bi vucini tut ko sudo pa o sudija te del tut e službenikoste, a o službeniko te frdel tut ano phandlipe. ⁵⁹ Vačerava će: čače na ka ikljove adathar sa đikote na irineja đi i zadnjo para.”

13

¹ Ko adava sati ale disave hem vačerde lese oto Galilejci kolengoro rat o Pilat mešinda lengere žrtvenar. ² I o Isus irinda lende: “Mislinena da adala Galilejci, adalese so ađahar mudardile, inele po grešna sa e Galilejconendar? ³ Nikako, vačerava tumende. Ali ako na obratinena tumen, sare ađahar ka mudarđoven! ⁴ Ili mislinena da okola deštofto, upro kolende peli i kula ano Siloam i mudarđa len, inele pobare grešnici sa e manušendar kola dživdinena (živinena) ano Jerusolim? ⁵ Nikako, vačerava tumende. Ali ako na obratinena tumen, sare ađahar ka mudarđoven!” ⁶ Tegani vačerđa lende akaja paramiz: “Inele disave

manuše smokva sadime pese ano reza (vinogradi). I alo te rodel o bijandipe (plod) lakoro, ali na arakhlja ⁷ pa phenđa e rezalese (e vinogradarese): 'Ače, trin berša sar avava te rodav bijandipe upri akaja smokva i na arakhava. Čhin la! Sose te uništini i phuv?' ⁸ A ov irindoj vačeri lese: 'Gospodaru, ačhav la pana akava berš dok na xanav la hem ka frdav laće đubrivo. ⁹ Pa tejsa dive šaj ka bijani bijandipe. A ako na, ka čhine la.'" ¹⁰ I sikavđa ani jekh oto sinagoge ko savato. ¹¹ I dikh, disavi džuvli kola dešofto berš ine duho kova čerela nambormipe. Inele grbavo i naštine nisar te ispravini pe. ¹² A ked dikhljala o Isus, vičinda la hem phenđa laće: "Džuvlije, oslobodime injan oto klo nambormipe!" ¹³ I čhivđa pe vasta upro late, a oj otojekhvar ispravivali i hvalinda e Devle. ¹⁴ Tegani o glavno oti sinagoga, xoljame so o Isus sasljarda ko savato, phenđa e narodose: "Isi šov dive ko save šaj te čerel pe buti! Ko adala dive, znači, aven i oven sasljarde, a na ko savato dive!" ¹⁵ A o Devlikano (Gospod) (Gospod) phenđa lese: "Dujemujengere (Licemeri)! Na phravela li svako tumendar pe guruve il xere oto jasle te legari le te pijel? ¹⁶ A akajai e Avraamesiri čhaj kola o beng phandlja ače dešofto berša. Oj li na valjani te ovel oslobodime oto akava nambormipe ko savato dive?" ¹⁷ I vačerindoj adava, lađandile sare kola inele protiv oleste, a sa o narodo radujisalo zako sa o čudesija so ule kroz oleste. ¹⁸ Tegani phenđa: "Upra sostei slično o carstvo (carstvo) e Devlesoro? Soja li te uporedinav le? ¹⁹ Sličnoi sar o seme oti gorušica savo o manuš lela i frdela pese ki bašta. I barilo hem ulo kaš pa e nebosere čirikle čerde gnezdija upro lesere granke." ²⁰ I palem phenđa: "Soja te uporedinav o carstvo e Devlesoro? ²¹ Sličnoi sar o kvasco savo i džuvli lela i čhivela le ano trin mere oto varo dok na ušlilo sa." ²² I putujindoj ano Jerusolim, nakhino maškaro dizja hem gava i sikavđa. ²³ A neko phenđa lese: "Devlikaneja (Gospode), xari li isi okola save spasinena pe?" A Ov phenđa lenđe: ²⁴ "Den zori te đerdinen kroz o tesno udar adalese so but džene, vačerava tumenđe, ka roden te đerdinen, ali na ka šaj. ²⁵ Adalese so bi o gazda e čheresoro uštela i phandela o udar, a tumen bi terđona avrijal hem khuvena bi ko udar vačerindoj: 'Gospodaru, phrav amende!' I ov ka phenel tumenđe: 'Na džanav tumen kotar injen!' ²⁶ Tegani ka len te vačeren: 'Xaljam hem piljam angla tute, hem tu sikavđan ko amare trgija.' ²⁷ A ov ka phenel: 'Vačerava tumenđe: Na džanav kotar injen. Džan tumenđe mandar, sare kola čerena bišukaripe!' ²⁸ Adathe ka ovel rojba hem krciba e dandengro ked ka dikhen e Avraame, e Isake, e Jakove hem sa e prorokonen ano carstvo e Devlesoro, a tumen frdime avrijal. ²⁹ I ka aven oto istok hem oto zapad, oto sever hem oto jug i i ka bešen uzalo astali ano carstvo e Devlesoro. ³⁰ I dikh, isi zadnja kola ka oven anglune, hem isi anglune kola ka oven zadnja." ³¹ I ko adava sati alo paše disavo fariseji i phenđa lese: "Ikljov i da akatar, adalese so o Irod mangela te mudari tut." ³² I Ov phenđa lenđe: "Džan i vačeren adala lisicaće: Ače, ispuđinava e demonen hem dovršinava o isceliba avdive hem tejsa, a ko trito dive završinava. ³³ Ali avdive, tejsa hem prektejsa valjani te putujinav; adalese so našti o proroko te mudarđol avrijal e Jerusalimestar." ³⁴ Jeruslime, Jeruslime, savo mudareja e prorokonen hem frdeja bara upro okolende kolai tuće bičhalde! Kobor droma (puti) mangljum te čedav te čhavoren sar i khani ple piličken talo ple phaka, ali tumen na mangljen! ³⁵ Ače, tumaro čher napustime! I vačerava tumenđe, čače na ka dikhen man dok na ovela adava ked ka phenen: Blagoslovimej okova kova avela ano anav e Devlikanesoro (Gospodesoro)!"

14

¹ I jekh savato, ulo adava da ked alo ano čher oto disavo vođa e farisejengoro te xal maro, sare posmatrinde le. ² I dikh, anglo leste inele disavo manuš kas inele e panjesoro nambormipe. ³ I o Isus pučlja e lilarnen (učiteljen e zakonesere) hem e farisejen: "Šaj li ko savato te sasljari pe il našti?" ⁴ A on trainde. I Ov dolinda le, sasljarda le i muklja le. ⁵ I phenđa lenđe: "Ked bi nekasoro čhavo tumendar ili o guruv perela ano bunari, na li bi sigate ikalena le ko savato dive?" ⁶ I naštine ništa te irinen ko adava. ⁷ Ked dikhlja sar o vičime birinde o anglune thana, phenđa lenđe jek paramiz: ⁸ "Ked injan vičime nekase ko bijav, ma beš ko angluno than te na bi šaj maškaro vičime ovela disavo

po baro tutar, ⁹ pa te na avel okova, so vičinda i tut i ole, te phenel će: 'De o than akalese.' Tegani, ani lađ, ka đa te dole o najpaluno than. ¹⁰ Nego ked injan vičime, đa i beš ko najpaluno than pa, ked avela okova kova vičinda tut, te phenelće: 'Amala, cide tut poupre!' Tegani ka ovelće čast anglo sarijende kola bešena tuja uzalo astali. ¹¹ Jer đijekh kova povazdela pe, ka ovel peravdo (ponizime), a kova peraj pe, ka ovel povazdime." ¹² I phenda da okolese kova vičinda le: "Ked ćereja ručko ili večera, ma vičin te amalen, ni te phraljen, ni te familija, ni e barvale komšijen, te na bi i on tut vičinena i ađahar te irinen (isplatinen) će. ¹³ Nego ked ćereja xajba, vičin e čororen, e sakatimen, e bangen, e kororen. ¹⁴ Tegani ka ove bahtalo, adalese so olen nane te irinenće. Jer ka ovelće irime ko uštiba taro mule (vaskrsenje) e pravednikonengoro." ¹⁵ Ked adava šunđa jekh okolendar kola beštine uzalo astali, phenda lese: "Bahtaloi okova kova ka xal maro ano carstvo (carstvo) e Devlesoro!" ¹⁶ A Ov phenda lese: "Disavo manuš ćerđa baro xajba i vičinda buten. ¹⁷ I bičhalđa ple kandine (sluga) ko sati oto xajba te phenel okolende kolai vičime: 'Aven! Jer sai akana spremime!' ¹⁸ I sare on lelje jekh pala avereste te odbinen. o prvo phenda lese: 'Čindum njiva pa valjani te ikljovav te dikhav la. Molinava tut, izvinin ma.' ¹⁹ O dujto phenda: 'Čindum pandžen jarmore guruven pa đava te dikhav len. Molinava tut, izvinin ma.' ²⁰ I aver phenda: 'Leljum romnja pa adalese našti avav.' ²¹ I o kandino (sluga) avindoj javini adava ple gospodarese. Tegani xoljanda o domaćini i phenda ple kandinese: 'Siđar ikljov ko trgija hem ko droma e dizjakere pa ana akari e čororen, e sakatimen, e kororen hem e bangen.' ²² I o kandino phenda: 'Gospodaru, ulo ađahar sar so naredinđan hem pana isi than.' ²³ I o gospodari phenda ple kandinese: 'Ikljov ko droma hem ko staze i terin len te đerdinen te bi mo čher ovela pherdo.' ²⁴ Jer vaćerava tumende da nijekh okole manušendar kolai vičime na ka xal mli večera." ²⁵ I baro narodo đelo oleja. Ov irinda pe i phenda lende: ²⁶ "Ako neko avela kora mande, a na mrzini ple dade hem ple daja, ple romnja hem ple čhaven, ple phraljen hem ple phenjen, pa i plo dživdipe, našti te ovel mlo učeniko (učeniko)! ²⁷ I ko na legari po krsto i na avela pala mande, našti te ovel mlo učeniko!" ²⁸ "Jer ko tumendar, ked mangela te vazdel kula, na bešela prvo te računini o troško da li ka šaj te završini la? ²⁹ Pa ako već čhivđa o temelji, a naštine te završini la - te na bi asana lese sare kola dikhena adava, vaćerindoj: ³⁰ 'akava manuš lelja te vazdel, a naštine te završini!' ³¹ Ili kova caro (caro) ked đala te arakhel pe avere caronencar ano mariba, na bešela najangle te razmislini šukar šaj li te marel pe ple deše hiljadencar adaleja kova đala protiv leste ple biše hiljadencar? ³² Ako našti, ka bičhali pe manušen đikotei okova pana dur, i ka pučel savei uslovja zako mir. ³³ Ađahar da svako tumendar kova na mukela sa so isole, našti te ovel mlo učeniko." ³⁴ "Šukari o lon. Ali ako i o lon našali plo ukus, soja ka londarel pe? ³⁵ Nane šukar ni zaki phuv ni zako đubrivo. Frdena le avrijal. Kas isi kana te šunel, nek šunel!"

15

¹ I sa o carinici hem o grešnici čedisale uzal oleste te šunen le. ² Tegani i o fariseja hem o lilarne (učitelja e zakonesere) mrmrljinde vaćerindoj: "Akava primini e grešnikonen hem xala olencar." ³ Tegani Ov phenda olende akaja paramiz vaćerindoj: ⁴ "Kova tumendar, ako isi le šel bakre pa našali jekhe olendar, na ačhaj e enjavardešuenjen ko čučo than (pustinja) i đala palo našaldo sa dok na arakhi le? ⁵ I ked arakhi le, čhivela le ko piče radujindoj; ⁶ pa ked avela čhere, vičini pe amalen hem pe komšijen vaćerindoj lende: 'Radujinen tumen mancar! Jer arakhljum me našalde bakre.' ⁷ Vaćerava tumende da ko nebo ka ovel pobari radost zako jekh obratime grešniko nego li zako enjavardešuenja pravednici kolende na valjani te obratinen pe." ⁸ "Ili savi džuvli, ako isi la deš drahme pa našali jekh drahma, na tharela i memeli te šulaj o čher hem šukar te rodel dok na arakhi la? ⁹ I ked arakhi la, vičini ple amalinjen hem ple komšiken vaćerindoj: 'Radujinen tumen mancar! Jer arakhljum i drahma savi našaldum.' ¹⁰ Ađahar, vaćerava tumende, ovela radost maškaro anđelja e Devlesere zako jekh obratime grešniko." ¹¹ I phenda: "Disave manuše inele duj čhave. ¹² I o tikneder olendar phenda ple dadese: 'Dade, de ma o deo

oto imanje so perela maje.' I ulavđa (podelinda) olende o imanje. ¹³ I palo nekobor dive o tikneder čhavo čedinda sa plo i delo oto čher dur thaneste i adari trošinda plo barvalipe dživdindoj bizi godi. ¹⁴ Ked trošinda sa plo, ulo baro bokhalipe ani adaja phuv i olese lelja te falini. ¹⁵ I delo pridružinda pe jekhese oto manuša adala phuvjakere. I ov bičhalđa le pese ki njiva te arakhel e balen. ¹⁶ I manglja te pherel pe adaleja so o bale xale, ali niko na dinda lese. ¹⁷ A ked rasvestisalo, phenda: 'Koboren me dadesere radnikonen isi sa edobor mare, a me akate merava oti bokh! ¹⁸ Ka uštav, ka đav koro mo dad hem ka phenav lese: 'Dade, grešindum protiv o nebo hem angla tute! ¹⁹ Na injum akana dostojno te vičina ma kle čhaveja. Le man sar jekhe oto kle bučarne.' ²⁰ I uštino hem delo koro po dad. Pana dok inele dur, lesoro dad dikhlja le, sažalisalo, prastandilo i zagrlinda le hem čumudinda le. ²¹ Tegani o čhavo phenda lese: 'Dade, grešindum protiv o nebo hem angla tute! Na injum akana dostojno te vičina ma kle čhaveja.' ²² A o dad phenda ple kandinende (slugende): 'Sig ikalen o najšužo fostani i hurjaven le! Čhiven lese i angrustik ko naj hem o sandale ko pre! ²³ I anen thuljarde telco te čhinen, te xas hem te slavina ²⁴ adalese so akava, mlo čhavo, ine mulo i uštino, ine našaldo i arakhlja pe.' I lelje te veselinen pe. ²⁵ A lesoro phureder čhavo inele ki njiva. I ked alo paše uzalo čher, šunđa bašaliba hem čheliba ²⁶ pa vičinda jekhe e kandinendar (slugendar) te pučel so ulo adava. ²⁷ I ov phenda lese: 'To phral alo pa to dad čhinda thuljarde telco adalese so dođačerđa le saste.' ²⁸ I ov inele xoljame i nakamđa te đerdini. Tegani lesoro dad iklistilo i vičinda le. ²⁹ A ov phenda ple dadese: 'Ače, sa edobor berša kandava tut i nijekhvar na phagljum (prekršindum) ti zapoved, a niked na dindan ma ni jarco te šaj mle amalencar te veselina ma. ³⁰ A ked alo akava čhavo klo, kova xalja to imanje e kurvencar, tu čhinda lese thuljarde telco.' ³¹ A lesoro dad phenda lese: 'Mo čhavo, tu uvek injan mancar. I sa soi mlo - klo. ³² Ali valjanda adahar te slavinel pe hem te ovel veselo adalese so akava phral klo inele mulo i uštino, inele našaldo i arakhlja pe!'"

16

¹ I ple učenikonende (učenikonende) phenda: "Inele disavo barvalo manuš kole inele upravitelji ² kova inele tužime koro leste da trošini lesoro barvalipe. I vičinda le hem phenda lese: 'So šunava tutar adava? Čer računi oto klo upraviba adalese so našti više tu te upravine!' ³ Tegani o upravitelji phenda ana peste: 'So te čerav ked mlo gospodari ka lel mandar mi buti? Našti te xanav, a lađava te rodav (prosinav). ⁴ Džanav so te čerav te šaj priminen ma pumende ko čhera ked ka ovav cidime tari buti.' ⁵ I vičinda dijekhe dužnikone ple gospodaresere, i phenda e anglunese (prvonese): 'Kobor aveja mle gospodarese?' A ov phenda: 'Šel mere ulje.' ⁶ Tegani ov phenda lese: 'Le o lil klo, beš hem siđar pisin: pinda.' ⁷ Pa phenda averese: 'A tu kobor aveja?' A ov phenda: 'Šel kore điv.' I lese phenela: 'Le o lil klo hem pisin: oftovardeš.' ⁸ I o gospodari pohvalinda e upravitelje, kovai nepoštено, so mudro postupinda. Jer o čhavei akale svetostar premalo pumarende po mudra e svetlosere čhavendar." ⁹ "I phenava tumende: čeren tumende amalen oto nepoštено barvalipe pa šaj, ked na ačhola, te priminen tumen ano večna šatorja. ¹⁰ Kovai verno ano najxari, ovi da verno ano najbut; a koj nepravedno ano najxari, ovi da nepravedno ano najbut. ¹¹ I ako na injenle verna ano nepoštено barvalipe, ko ka predel tumende o poštено? ¹² I ako na injenle verna ano avresoro, ko ka del tumen tumaro?" ¹³ Nijekh kandino (sluga) našti te kandel dujen gospodaren. Ili ka mrzini jekhe, a ka volini e dujtone; ili ka avel paše uzalo jekh, a e dujtone ka zamrzini. Našti te kanden e Devlese hem e barvalipnase." ¹⁴ Sa adava šunde o fariseja, kola volinde barvalipe, i asandile lese. ¹⁵ I Ov phenda lende: "Tumen injen adala so pravdinena tumen anglo manuša, ali o Devel džanel tumare vile. Jer soi but vredno maškaro manuša, adavai grozno anglo Devel. ¹⁶ O zakoni hem o proroci inele đi o Jovan, a od tegani o carstvo e Devlesoro mothovdo sar šukar lafi (poruka) i dijekh gurini pe ano leste. ¹⁷ A po lokhe zako nebo hem zaki phuv te nakhen, nali jekha linijaće oto zakoni te properel." ¹⁸ "Kova tumendar mukela pe romnja i lela avera, čerela preljuba. I kova lela romnja kola o rom

muklja, čerela preljuba.”¹⁹ Inele disavo barvalo manuš kova hurjavda pe ano skerlet hem ani svila i svakova dive veselisalozorale.²⁰ A disavo čororo manuš, palo anav Lazar, pašlilo anglo lesoro udar sa ano čirevja²¹ i manglja te čaljari pe oto adava so perela oto astali e barvalestar. Āi o đukle da ale te ližinen lesere čirevja.²² Ked mulo o čororo, ulo adava da o anđelja legarde le e Avraamese ani angali. I o barvalo da mulo i inele parume.²³ I ano pakao, ano bare muke, vazdinda ple jača i odural dikhlja e Avraame hem e Lazare ani lesiri angali.²⁴ Tegani vičindoj phenda: 'Dade Avraame, smilujin tu maje i bičhal e Lazare nek čhuvel po upruno deo e najestar ano pani te šaj šudarel mi čhib adalese so but mučina ma ani akaja jag.'²⁵ A o Avraam phenda: 'Mo čhavo, setin tu da primindan to šukaripe tuće ko dživdipe, a ađahar o Lazar po lošnipe. A ovi akana akate utešime, a tu mučineja tu.²⁶ Ano sa adava, isi bari provalija maškar amende hem tumende i okola kola bi mangena te našti te nakhen akatar kora tumende, a ni adathar te nakhen kora amende.'²⁷ A ov phenda: 'Molnava tut onda, dade, te bičhale ole ano me dadesoro čher.²⁸ Jer isi ma pandž phralja pa te upozorini len te na bi i on avena ko akava than e mukengoro.²⁹ A o Avraam phenela: 'Isilen o Mojsije hem o proroci! Nek šunen olen!'³⁰ A ov phenda: 'Na, dade Avraame! Ali ako bi neko e mulendar avela koro lende, ka obratinen pe.'³¹ I ov phenda lese: 'Ako na šunena e Mojsija hem e prorokonon, ni e mulendar ked bi disavo uštela na ka uverinen pe.'”

17

¹ A Ov phenda ple učenikonende (učenikonende): “Nane moguće te na ovel zavodiba, ali pharipe okolese prekalo kaste avela!² Po šukar bi ovela lese ked bi o mlinsko bar ovela lese ki men hem te ovel frdime ano more, negoli te sablaznini jekhe akale tikorendar.³ Pazinen tumen! Ako to phral grešini, ukorin le pa oprostini lese ako kajini pe.⁴ I ako bi efa droma (puti) ano dive grešini premala tute hem bi efa droma irini pe premala tute vačerindoj: 'Kajina ma!', oprostini lese.”⁵ I o apostolja phende e Devlikanese (Gospodese) (Gospodese): “Vazde amari vera!”⁶ A o Devlikano (Gospod) phenda: “Ako isi tumen vera sar o zrno oti gorušica, phenena bi zako akava dudo: 'Ikal tut oto koreno hem sadin tut ano more!' I šunela bi tumen.”⁷ “Ko bi tumendar phenela ple kandinese (slugase), kova handela il arakhela e bakren, ked irini pe oti njiva: 'Siđar ava i beš te xas'?⁸ Na li bi, kontra, phenela lese: 'Spremin maje te xav hem ov adathe te kande ma dok xava hem pijava, a palo adava tu ka xas hem ka pije'?”⁹ Na li valjani te zahvalini e kandinese adalese so čerđa adava so ine lese phendo?¹⁰ Ađahar i tumen, ked čerena sa soi tumende phendo, vačeren: 'Amen injam kandine nezaslužna! Čerđam adava so valjandam te čera!’”¹¹ I dok đelo ano Jerusalem, ulo adava da nakhino maškari Samarija hem i Galileja.¹² I ked đerdinda ko disavo gav, resle le deš gubavci kola terdine odural¹³ i vičinde vačerindoj: “Isuse, Učitelju (Učitelju), smilujin tu amende!”¹⁴ I dikhindoj len, phenda lende: “Džan i mothoven tumen e sveštenikonende!” I dok đele, ulo adava da saslile.¹⁵ I jekh olendar, dikhindoj adava da saslilo, irinda pe slavindoj e Devle oto sa o glaso.¹⁶ Pelo uzal olesere pre mujeja đi phuv hem zahvalinda lese. A ov inele Samarjanco.¹⁷ Tegani o Isus phenda: “Na li deš saslile?¹⁸ A kaj okola enja? Nijekh li na aračhilo te irini pe hem te slavini e Devle, sem akava tuđinco?”¹⁹ I phenda lese: “Ušti i đa! Ti vera spasinda tut!”²⁰ A ked o fariseja pučle ole ked ka avel o carstvo (carstvo) e Devlesoro, Ov phenda lende: “O carstvo e Devlesoro na avela primetljivo.²¹ Ni na ka phenel pe: 'Eče, akatei, ili adari!' Jer, ače, o carstvo e Devlesoro ana tumende!”²² Tegani phenda ple učenikonende: “Ka aven o dive ked ka mangel te dikhen jekh oto dive e Čhave e Manušesere, ali na ka dikhen.²³ Ka phenen tumende: 'Eče adari!' ili 'ače akatei!' Ma džan i ma hovavđoven!”²⁴ Jer sar i munja so strefini oto jekh kravo oto nebo pa svetlini i ko dujto, ađahar ka ovel i e Čhaveja e Manušestar ano dive lesoro.²⁵ Ali angleder valjani but te patini hem te ovel odbacime akale bijanipnastar (generacijatar).²⁶ I sar so ulo ano dive e Nojasere, ađahar ka ovel ano dive e Čhavesere e Manušestar:²⁷ xale hem pile, ženinde pe hem dinde pe đi adava dive ked o Noje đerdinda ki barka. I ali i poplava i sa uništinda.²⁸ Ađahar da ulo ano dive e

Lotesere: xale hem pile, činde hem bikninde, sadinde hem zidonde. ²⁹ A ko adava dive ked o Lot iklistilo oti Sodoma, peli i jag hem o sumpor odupral i sa uništinda. ³⁰ Adahar da ka ovel ano dive ked o Čhavo e Manušesoro ka mothoj (objavini) pe. ³¹ Ko adava dive ko ka ovel upro čher, a lesere stvarija ano čher, te na huljel te lel len. ³² Adahar da ko ka ovel ki njiva, te na irini pe palal. Setinen tumen e Lotesere romnjatar! ³³ Ko ka dikhel te spasini po dživdipe (životi), ka našali le; a ko ka našali le, ka ačaj le dživde. ³⁴ Phenava tumende, ki adaja rat ka oven duj džene ki jekh postelja: jekh ka lel pe, a o dujto ka ačaj pe. ³⁵ Ka oven duj kola ka meljinen zajedno: jekha ka lel pe, a e dujtona ka ačaj pe.” ^{36*} ³⁷ I on irindoj, phenena lese: “Kaj, Devlikaneja (Gospode)?” A Ov phenda lende: “Kaj ka ovel o trupo, adari ka čeden pe o lešinarja.”

18

¹ I mothovđa lende paramiz, sar valjani stalno te molinen pe i te na ačhaven (odustajinen), vačerindoj: ² “Inele disavo sudija ani disavi diz. Na darandilo e Devlestar hem na poštujinda e manuše. ³ A inele disavi udovica ani adaja diz. I stalno ali di leste vačerindoj: 'Branin ma me protivnikostar!' ⁴ A ov na manglja disavo vreme. Ali palo adava, phenda ana peste: 'Iako na darava oto Devel hem na poštujinava e manuše, ⁵ ali adalese so akaja udovica dosadinda ma, ka opravdinav la te na avel više te dosadini ma.'” ⁶ Tegani o Devlikano (Gospod) phenda: “Šunen o nepravedno sudija so vačeri! ⁷ A o Devel li na ka opravdini ple izaberimen kola i dive i rat vičinen ole pa sa i te odložini lende? ⁸ Vačerava tumende, ka opravdini len sigate. Ali ked ka avel o Čhavo e Manušesoro, ka arakhi li vera ki phuv?” ⁹ I disavende kola verujinde ana pumende dai pravedna, a averen mrzinde, phenda akaja paramiz: ¹⁰ “Duj manuša đe ko Hram te molinen pe: jekh fariseji, a o dujto cariniko. ¹¹ O fariseji terdino i ana peste molinda akava: 'Devla, hvala će so na injum sar avera manuša: čora, nepravedna, preljubnici ili sar akava cariniko. ¹² Postinava duj droma (puti) ano kurko; dava desetak oto sa so priminava.' ¹³ A o cariniko, terdindoj odural, na manglja ni ple jača te vazdel naupre, nego khuvđa pe ko gruda vačerindoj: 'Devla, ov milosno maje, e grešnikose!' ¹⁴ Vačerava tumende, akava irinda pe čhere opravdime, a na okova! Adalese so dijekh kova povazdela pe, ka ovel peravdo (ponizime); a kova peraj pe, ka ovel povazdime.” ¹⁵ I ande lese e čhavoren te šaj dotaknini len. I dikhindoj adava, o učenici na mukle len. ¹⁶ A o Isus vičinda olen vačerindoj: “Muken e čhavoren te aven kora mande i ma čhinaven (sprečinen) len adalese so o carstvo (carstvo) e Devlesoro i esavkenđe! ¹⁷ Čače tumende vačerava, ko na primini o carstvo o Devlesoro sar o čhavoro, na ka đerdini ano leste.” ¹⁸ I disavo vođa pučlja Ole: “Učitelju (Učitelju) šukareja, so te ćerav te šaj dobinav o večno dživdipe?” ¹⁹ A o Isus phenda lese: “Sose vičineja ma šukareja? Nijekh nane šukar sem o jekh Devel. ²⁰ O zapovedija džane: Ma ćer preljuba! Ma mudar! Ma čor! Ma svedočin hovavne! Poštujin te dade hem te daja!” ²¹ Tegani ov phenda: “Sa adava ćerđum oto tikvarila.” ²² Ked šunđa adava, o Isus phenda lese: “Pana jekh stvar o ačhola tut: Biknin sa so isi tut hem de e čororende i ka ovel tut barvalipe upre. Tegani ava i phir pala mande.” ²³ A ov ked šunđa adava, peravđa po muj adalese so inele but barvalo. ²⁴ A o Isus, ked dikhlja le sar peravđa po muj, phenda: “Kobor phare o barvale đerdinena ano carstvo (carstvo) e Devlesoro! ²⁵ Adalese soi po lokhe e kamilaće te nakhel maškaro kan e suvjakoro nego e barvaleso te đerdini ano carstvo e Devlesoro.” ²⁶ A okola kola šunde, phende: “Ko onda šaj te ovel spasime?” ²⁷ A Ov phenda: “Soi nemoguće e manušende, moguće e Devlese.” ²⁸ Tegani o Petar phenda: “Ače, amen ačhavđam sa i phiraja pala tute.” ²⁹ A o Isus phenda lende: “Čače, vačerava tumende, nane nijekh kova ačhavđa o čher, ili e romnja, ili e phraljen, ili e roditeljen, ili e čhaven zbog o carstvo e Devlesoro, ³⁰ a te na primini edobor pobut ko akava sveto hem večno dživdipe ko sveto savo avela.” ³¹ I lelja peja e dešudujen hem phenda lende: “Ače đerdinaja ano Jerusalim i sa ka pherdol (ispunini pe) so o proroci

* 17,36 #

pisinde oto Čhavo e Manušesoro: ³² ka ovel dindo e butedevlengerende, ka maren muj oleja, ka ovel secime hem čhungardo; ³³ i ka ovel šibime hem ka mudaren le. Ali o trido dive ka uštel.” ³⁴ Ali on ništa adalestar na razuminde. Akava lafi inele garavdo olendar i na razuminde so ine lenđe phendo. ³⁵ A ked alo paše uzalo Jerihon, ulo adava da disavo kororo manuš beštino uzalo drom hem prosinda. ³⁶ Ked šunđa sar o narodo nakhela, pučlja so desinipe. ³⁷ I phende lese da o Isus o Nazarećanino nakhela. ³⁸ Tegani vičinda vaćerindoj: “Isuse, Čhaveja Davidesreja, smilujin tut upra mande!” ³⁹ A okola odanglal ukorinde ole te traini, ali ov pana po zorale vičinda: “Čhaveja Davidesreja, smilujin tut upra mande!” ⁴⁰ Tegani o Isus terdino hem naredinda te anen le anglo leste. I ked alo paše, Ov pučlja le: ⁴¹ “So mangeja tuće te ćerav?” Tegani ov phenđa: “Devlikaneja (Gospode), te šaj dikhav.” ⁴² I o Isus phenđa lese: “Dikh! Ti vera spasinda tut.” ⁴³ I otojekhvar dikhlja hem phirđa palo leste slavindoj e Devle. I dikhindoj adava, sa o narodo dinda slava e Devlese.

19

¹ I đerdindoj, nakhino maškaro Jerihon. ² I dikh, disavo manuš palo anav Zakej. Ov inele glavno cariniko hem inele barvalo. ³ Manglja te dikhel koj o Isus, ali naštine oto narodo adalese so inele pretičkoro. ⁴ I prastandoj anglal, uklinđa upro kaš te šaj dikhel le adalese so adathar valjanda te nakhel. ⁵ A ked o Isus alo ko adava than, dikhindoj upre, phenđa olese: “Zakej, huli sigate! Jer avdive valjani te ovav tuće ano čher.” ⁶ I hulilo sigate i priminda ole radosno. ⁷ I sare kola dikhle adava mrmeljinde vaćerindoj: “Ov đelo te ovel gosto e grešnikosoro!” ⁸ A o Zakej uštino i phenđa e Devlikanese (Gospodese) (Gospodese): “Aće, Devlikaneja (Gospode), ekvaš o barvalipe mlo dava e ćororende! I ako nekas prevarinđum, irinava štar droma (puti) pobut (više).” ⁹ A o Isus phenđa lese: “Avdive alo o spasenje ano akava čher, adalese soi i ov čhavo e Avraamesoro. ¹⁰ Adalese so o Čhavo e Manušesoro alo te rodel hem te spasini soi našaldo!” ¹¹ I dok šunde adava, Ov phenđa lenđe pana jekh paramiz - adalese so inele paše uzalo Jerusalim i on mislinde da o carstvo (carstvo) e Devlesoro otojekhvar ka pojavini pe. ¹² Pa phenđa: “Disavo baro manuš đelo ki disavi phuv koja inele dur te primini plo carstvo pa te irinipe. ¹³ I vičindoj ple dešen kandinen (slugen), dinda len deš mne i phenđa lenđe: ‘Ćeren buti dok na avava.’ ¹⁴ A o manuša oti lesiri phuv mrzinde ole i bičhalde jekhe predstavniko palo leste vaćerindoj: ‘Na mangaja akale te ovel amaro caro.’ ¹⁵ I ked priminda o carstvo, irinda pe i ulo adava da terinda te vičinen okolen kandinen, kolende dinda love, koro leste te dikhel so ačhilo len (zaradinde). ¹⁶ I alo o prvo vaćerindoj: ‘Gospodaru, kli mna anda deš mne.’ ¹⁷ I ov phenđa lese: ‘Šukari, gudleja kandineja (slugo)! Adalese so injanle verno ano najxari, ov vladari upro deš dizja!’ ¹⁸ I o dujto alo vaćerindoj: ‘Gospodaru, kli mna anda pandž mne.’ ¹⁹ I lese phenđa: ‘I tu ov upro pandž dizja!’ ²⁰ I aver alo vaćerindoj: ‘Gospodaru, aće ti mna savi garavđum ani maramica. ²¹ Jer darandiljum tutar adalese so injan oštro manuš: lelja so na uložinđan hem čedeja so na sijinđan.’ ²² Lese phenela: ‘Palo kle lafija ka sudinav tut, bišukar kandineja! Ako džandān da injum oštro manuš, da lava so na uložinđum hem čedava so na sijinđum, ²³ sose onda na uložinđan mle love adari kaj uložinena pe? I me bi avindoj priminava len e kamataja.’ ²⁴ Tegani phenđa okolende kola terdine uzalo leste: ‘Len lestar i mna i den okolese kas isi deš mne!’ ²⁵ I on phende lese: ‘Gospodaru, ole isi deš mne.’ ²⁶ ‘Vaćerava tumende da ka del pe svakonese kas isi, a okolestar kas nane ka lel pe i adava so isi le. ²⁷ A mle dušmanjen, okolen kola na mangle te ovav lengoro caro, anen akari hem čhinen len angla mande!’” ²⁸ I ked phenđa adava, đelo anglo okolende kola đele naupre ano Jerusalim. ²⁹ Ked alo paše uzali Vitfaga hem Vitanija, uzali gora vičimi Maslinsko, ulo adava da bičhalđa dujen ple ućenikonendar (ućenikonendar) ³⁰ vaćerindoj: “Džan ano gav savoj angla tumende. I ked ka đerdinen, ka arakhen phandle xere upro koleste pana nijekh manuš na beštino. Phraven le i anen le. ³¹ I ako neko pućela tumen: Sose phravena le?, vaćeren ađahar: E Devlikanese (Gospodese) valjani.” ³² I o bičhalde đele hem arakhle ađahar sar so phenđa

lende. ³³ A dok phravde e xere, lesere vlasnici phende lende: “Sose phravena e xere?” ³⁴ A on phende: “E Devlikanese (Gospodese) valjani.” ³⁵ I ande le e Isusese. I frdindoj ple šėja upro xer, bešljaćerde e Isuse. ³⁶ I dok đelo anglal, on buljarde pumare šėja upro drom. ³⁷ A ked alo paše uzali nizbrdica oti Maslinsko gora, sa okola, pherdo učenci, lelje te radujinen pe slavindoj e Devle oto sa o glaso zako sa o čudesija save dikhle: ³⁸ “Blagoslovime o Caro kova avela ano anav e Devlikanesoro (Gospodesoro)! Ko nebo mir! Slava ko učipe (visine)!” ³⁹ I disave fariseja oto narodo phende lese: “Učitelju (Učitelju), smirin kle učenikonen.” ⁴⁰ A Ov phenđa lende: “Te trainde on, o bara ka vičinen!” ⁴¹ I ked alo paše, dikhlja i diz i runđa upro late ⁴² vaćerindoj: “Ked bi i tu ko akava dive džaneja soi zako klo mir! ⁴³ Ali akanai garavdo te jaćendar. Jer ka aven o dive upra tute ked te dušmanja ka okružinen tut e barikadencar, ka pritiskinen tut hem oto sa o strane ka opkolinen tut. ⁴⁴ Ka uništinen tut hem te čhaven ana tute. I na ka ačhaven ni bar upro bar adalese so na pendžarđan o sati oti kli poseta.” ⁴⁵ I đerdindoj ano Hram, lelja te ispuđini okolen kola biknena. ⁴⁶ Phenđa lende: “Pisimei: O čher mlo ka ovel o čher oti molitva, a tumen lestar ćerđen pećina e čorengiri!” ⁴⁷ I oto dive ko dive sikavđa ano Hram. A o šerutne sveštenici hem o lilarne (učitelja e zakonesere) rodinde sar te mudaren le, a ađahar da i o najbare manuša oto narodo. ⁴⁸ Ali na arakhle so te ćeren adalese so sa o narodo pažljivo šunđa le.

20

¹ I ulo jekh dive dok sikavđa e narodo ano Hram hem vaćerđa o evanđelje, o šerutne sveštenici hem o lilarne (učitelja e zakonesere) e starešinencar ale paše ² i phende lese: “Vaćer amende kotar tuće pravo te ćere akava ili ko dinđa tut pravo?” ³ A Ov phenđa lende: “I me tumen ka pučav. Vaćeren maje: ⁴ O krstiba e Jovanesoro inele li oto nebo il oto manuša?” ⁵ A on mislinde pe maškara pumende vaćerindoj: “Ked bi phenaja 'oto nebo', Ov ka phenel: 'Sose onda na verujinđen lese?’ ⁶ A ked bi phenaja 'oto manuša', sa o narodo ka gađini amen barencar adalese soi uverime da o Jovane proroko.” ⁷ I phende da na džanen kotar. ⁸ I o Isus phenđa lende: “Ni me na ka phenav tumende kotar maje pravo akava te ćerav.” ⁹ Tegani lelja te mothovel e narodose akaja paramiz: “Disavo manuš sadinđa reza (vinograd), dinđa le e rezalende (vinogradarende) i đelo ko drom ko duže vreme. ¹⁰ I ked alo o vreme, bićhalđa e kandine (sluga) koro rezale te šaj den le oto plodo oto reza. Ali o rezale marde le i bićchalde le čuće vastengere. ¹¹ I palem bićhalđa avere kandine. Ali on i ole marde, lađarde le i bićchalde le čuće vastengere. ¹² I palem bićhalđa e tritone. A on i ole raninde hem ispuđinde. ¹³ Tegani o gospodari oto reza phenđa: 'So te ćerav? Ka bićchalav me volime čhave. Šaj olestar ka lađan.’ ¹⁴ Ali ked o rezale dikhle ole, vaćerde maškara pumende: 'Akavai o nasledniko. Hajde te mudara le pa amende te aćhol o barvalipe.’ ¹⁵ I frdinde le avrijal oto reza i mudarde le. So onda o gospodari oto reza ka ćerel lende? ¹⁶ Ka avel i ka mudari okolen rezalen i ka del o reza averende.” I okola kola šunde le phende: “Arakh Devla!” ¹⁷ A Ov dikhlja plen ko jaća i phenđa: “Soi akava so pisime: O bar savo frdinde o zidarja, ulo bar oto ugao? ¹⁸ Svako kova perela upro adava bar, ka phagel pe, a upra kaste ka perel, ka gnječini le.” ¹⁹ A o lilarne hem o šerutne sveštenici dikhle ano adava sati te vazden ple vasta upro leste, ali darandile e narodostar. Jer džande da mothovđa adaja paramiz olendar. ²⁰ I on posmatrinde le, bićchalde e špijunen, kola ćerde pe dai pravedna, te šaj dolen le ko lafi pa te preden le koro šerutne hem ki upraviteljsko vlast. ²¹ I puće ole vaćerindoj: “Učitelju (Učitelju), džanaja da vaćereja hem sikaveja šukar i na dikheja koj kova, nego čačimase sikaveja o drom e Devlesoro. ²² Valjani li te platina o porez e carose (carose) il na?” ²³ A Ov razuminda lengoro lukavstvo i phenđa lende: ²⁴ “Mothoven maje o denari; kasro liko hem natpis isi le?” A on phende: “E carosoro.” ²⁵ I Ov phenđa olende: “Adalese den e carosoro e carose, a e Devlesoro e Devlese.” ²⁶ I naštine te dolen le ko lafi anglo narodo i inele začudime oto lesoro iriba pa trainde. ²⁷ I disave oto sadukeja, kola na verujinde ano vaskrsenje, priđinde i puće ole: ²⁸ “Učitelju, o Mojsije amende pisinđa: 'Ked bi merela

nekasoro phral, kole inele romni, a na inole čhave, nek lel adala romnja lesoro phral te šaj vazdel čhaven ple phralese. ²⁹ Adahar inele efta phralja. I o prvo lelja e romnja i mulo bizo čhave. ³⁰ I o dujto lelja e romnja, ³¹ onda o trito; i adahar da so efta na mukle čhavoren i mule. ³² A palo lende muli i romni. ³³ Kasri oj romni olendar ka ovel ked ka uštel pe oto mule? Adalese so inele romni oto so efta.” ³⁴ I o Isus phenda olende: “O čhave oto akava sveto ženinena pe hem dena pe. ³⁵ A okola kola smatrinena pe dostojna okole svetose hem zako uštiba oto mule ni ženinena pe ni dena pe. ³⁶ Adalese so našti više ni te meren adalese soi sar o anđelja. I čhavei e Devlesere adalese soi čhave oto uštiba oto mule (vaskrsenje). ³⁷ A da o mule uštena, mothovđa i o Mojsije ko grmlje ked vičini e Devlikane (Gospode) Devel e Avraamesoro, Devel e Isakesoro hem Devel e Jakovesoro. ³⁸ A Ov nane Devel e mulengoro nego Devel e dživdengoro. Jer sare lese dživdinena (živinena)!” ³⁹ Disave lilarne (učitelja e zakonesere) irindoj phende olese: “Učitelju, šukar vačerđan!” ⁴⁰ I na tromandile ništa pobut te pučen le. ⁴¹ A Ov phenda olende: “Sar vačerenai dai o Hrist e Davidesoro čhavo? ⁴² Jer o David korkoro phenela ano lil oto Psalmija: 'Phenda o Devlikano (Gospod) mle Devlikanese (Gospodese): Beš oti mi desno strana ⁴³ dok na pašljarava e dušmanjen klen talo kle pre!' ⁴⁴ O David vičini le 'Devlikaneja (Gospode)'. I sar onda šaj te ovel lesoro čhavo?” ⁴⁵ I dok sa o narodo šunđa, Ov phenda ple učenikonende (učenikonende): ⁴⁶ “Pazinen tumen e lilarnendar, kola uživinena te phiren ano bare fostanja, volinena o pozdravija ko trgija, o anglune thana ano sinagoge hem o anglune thana uzalo astalja zako xajba. ⁴⁷ Kola xana o čhera e udovicengere hem čerena pe da molinena bare molitve. Adala ka priminen but bari osuda.”

21

¹ I dikhindoj upre, dikhlja e barvalen sar čhivena pumare darovja ani košarica. ² A dikhlja disava čororja udovica sar adari čhivela duj tikore kovanice. ³ I phenda: “Čače vačerava tumende da akaja čorori udovica čhivđa više sarijendar. ⁴ Adalese so sare akala ani košarica čhivde oto buderi so isi len, a oj čhivđa oto plo čororipe sa plo barvalipe so inola.” ⁵ I dok disave vačerde oto Hram dai ukasime e šuže barencar hem sa darovja, Ov phenda: ⁶ “Ka aven o dive ano save oto sa akava so dikhena na ka ačhol ni bar upro bar savo na ka ovel uništite.” ⁷ A on pučle ole: “Učitelju (Učitelju), ked adava ka ovel hem ko savo znako adava ka ovel?” ⁸ A Ov phenda: “Dikhen te na oven prevarime. Adalese so but džene ka aven ano mlo anav vačerindoj: 'Me injum' i: 'Alo paše o vreme.' Ma džan palo lende! ⁹ A ked šunena zako mariba hem pobune, ma te daran. Adalese so najangle adava valjani te ovel, ali nane otojekhvar kraj.” ¹⁰ Tegani phenda olende: “O narodo ka uštel upro narodo hem o carstvo (carstvo) upro carstvo. ¹¹ I ka oven bare zemljotresija oto than ko than, bokhalipe hem kuga; ka pojavinen pe užasna stvarija hem bare znakija odupral. ¹² Ali angleder sa adava ka vazden pumare vasta upra tumende hem ka jurinen tumen, ka den tumen ano sinagoge hem ano phandlipe. Ka legaren tumen anglo carija hem vladarija zbog mlo anav. ¹³ Adava ka ovel tumende zako svedočanstvo. ¹⁴ Adalese, čhiven tumende ano vile te na planirinen tumari odbrana! ¹⁵ Adalese so me ka dav tumen čhib hem mudrost savače na ka šaj te suprotstavinen pe ni te irinen tumende lafi sa tumare protivnici. ¹⁶ I ka oven predime oto roditelja hem oto phralja, oto amala hem oti familija; i disaven tumendar ka mudaren. ¹⁷ I sare ka mrzinen tumen zbog mlo anav, ¹⁸ ali ni jekh bal tumare šerestar na ka perel. ¹⁹ Tumen ka nakhaven adava hem ka spasinen tumen.” ²⁰ “I ked bi dikhena sar o Jerusalim opkolime e vojskendar, tegani te džanen da alo paše lesoro uništiba. ²¹ Tegani adala soi ani Judeja, nek našen ko gore; kola ka oven ani Diz, nek ikljon avrijal; i kolai ko njive, te na đerdinen andre ²² adalese so adalai o dive zako kazniba, te ovel pherdo (ispunime) sa soi pisime. ²³ Pharipe e khamnjende hem okolende kola dena čučiči ko adala dive! Adalese so baro bišukaripe (nevolja) ka ovel upri phuv hem kazna akale narodose. ²⁴ Ka peren oto oštro mači hem ka oven legarde ano phandlipe maškaro sa o nacije. I o Jerusalim ka ovel gazime oto nacije sa dok o satija e nacijengere

na pherđovena (ispuninena pe).”²⁵ I ka oven znakija upro kham, upro masek hem upro čerenja, a ki phuv o nacije ka oven ano pharipe zbog o neizvesnost oto zvuko oto more hem oto talasija.²⁶ O manuša ka meren oti dar hem oto adžiceriba adalestar so avela ki phuv. Jer, o zoralipa (sile) oto nebesija ka tresinen pe.²⁷ Tegani ka dikhen e Čhave e Manušesere sar avela upro oblako ano baro zoralipe hem slava.²⁸ I ked sa adava ka ovel, ispravinen tumen i vazden tumare šere adalese so avela paše tumaro otkupljenje.”²⁹ I phendā olende paramiz: “Dikhen i smokva hem sa o kašta.³⁰ Ked dikhena sar ikljona o luluda, korkore džanena dai paše o linaj.³¹ Adahar i tumen ked dikhena da adava ovela, te džanen dai o carstvo e Devlesoro paše.³² Čače vačerava tumende da akava bijandipe (generacija) na ka nakhel đikote sa akava na ovela (ispunini pe).³³ O nebo hem i phuv ka nakhel, ali mle lafija na ka nakhen.”³⁴ Arakhen tumen, te na oven opteretime tumare vile oto xajba hem oto piba hem oto brige akale dživdipastar (životestar) pa te resel tumen otojekhvar adava dive.³⁵ Jer ka avel sar zamka upro sa o bešutne e phuvjakere.³⁶ Ali oven đangale, ko svako sati molinen te šaj našen oto sa adava so valjani te ovel hem te terđol anglo Čhavo e Manušesoro.”³⁷ A diveste sikavđa ano Hram, a račaja iklistilo ki gora vičimi Maslinsko.³⁸ I sa o narodo bi ani zora džana koro leste ano Hram te šunen le.

22

¹ A alo paše o baro dive oto bikvasconegere mare vičime Pasha.² O šerutne sveštenici hem o lilarne (učitelja e zakonesere) rodinde sar te mudaren Ole adalese so darandile oto narodo.³ A o beng đerdina ano Juda vičime Iskariotski kova inele maškaro dešuduj.⁴ I đelo hem vačerđa e šerutne sveštenikonencar hem e hramesere narednikonencar sar lende Ole te predel.⁵ On radujisale hem dogovorinde pe te den le love.⁶ I ov pristaninđa. I tegani rodinđa šukar trenutko te predel Ole olende, a te na džanel o narodo.⁷ Ked alo o Dive oto bikvasconengere mare, ko savo valjandā te čhinel pe o pashalno bakro,⁸ Ov bičhalđa e Petre hem e Jovane vačerindoj: "Džan i čeren (spreminen) amende pasha te šaj te xas." ⁹ A on phende lese: "Kaj mangeja te čera (spremina) la?" ¹⁰ Ov phendā lende: "Eče, so ka đerdinen ki diz, ka resel tumen jekh manuš kova akhari khoro e panjeja. Džan palo leste ko čher ano savo đerdini ¹¹ i vačeren e gazdase e čherestar: 'O učitelj phenela će: kaj o than kote ka xav i pasha mle učenikonencar (učenikonencar)?' ¹² I ov ka mothoj tumende i bari upruni soba savi sredime: adari čeren (spreminen)." ¹³ On đele i arakhle adahar sar so phendā lende i čerde (spreminde) i pasha. ¹⁴ I ked alo o sati, beštino o Isus te xal hem o apostolja Oleja. ¹⁵ I Ov phendā lende: "Edobor mangljum te xav akaja pasha tumencar angleder nego so ka ovav mučime. ¹⁶ Jer vačerava tumende da na ka xav la đikote na ka pherđol ano carstvo (carstvo) e Devlesoro." ¹⁷ I lelja i čaša, zahvalinđa i phendā: "Len hem ulaven la maškaro tumende. ¹⁸ Jer vačerava tumende da od akana na ka pijav oto bijandipe (rod) e drakhengoro đikote o carstvo e Devlesoro na avela." ¹⁹ I lelja o maro, zahvalinđa, phaglja le i dinda olende vačerindoj: "Akavai mlo trupo (telo) savo tumende dela pe; čeren akava te setinen tumen mandar." ²⁰ Adahar da i čaša, palo xajba, vačerindoj: "Akaja čaša nevo savez ano mlo rat savo čhorela pe tumende." ²¹ Ali ače, o vas mle izdajnikosoro mancar uzalo astali. ²² Jer o Čhavo e Manušesoro đala sar soi rešime, ali pharipe okole manušese kova ka predel le!" ²³ I on lelje te pučen pe maškara pumende ko bi šaj olendar adava te čerel. ²⁴ I uli rasprava maškaro lende ko bi olendar šaj te ovel najbaro. ²⁵ A Ov phendā lende: "O carija e nacijengere vladinena olencar hem o vladarija lengere vičinena pe - manuša kola čerena šukaripe. ²⁶ Ali tumen ma oven esavke! O najbaro maškara tumende nek ovel sar najtikoro; hem o vođa nek ovel sar kandino (sluga). ²⁷ A kovai pobaro? Okova kovai uzalo astali il okova kova kandela? Nane li okova kovai uzalo astali? A me maškaro tumende injum sar okova kova kandela. ²⁸ A tumen injen adala kola ačhiljen mancar ano mle kušnje. ²⁹ I me tumende ko vasta mukava o carstvo (carstvo) sar so o Dad mlo muklja maje ko vasta.; ³⁰ te šaj te xan hem te pijen maje uzalo astali ano carstvo mlo, hem te bešen ko uče thana te vladinen upro dešuduj plemenja e Izraelesere." ³¹ "Simone, Simone, ače o beng rodela te sijini (rešetini) tumen

sar o điv. ³² Ali me molinduma tuće te na ačhol i vera kli. I ked ka obratine tut, zorjar (ojačin) te phraljen.” ³³ A ov phenda lese: “Devlikaneja (Gospode) (Gospode), tuja injum spremno te đav i ko phandlipe i ko meriba.” ³⁴ A Ov phenda: “Tuće vačerava, Petre, o bašno na ka đilabi avdive đikote trin droma (puti) na ka hovave sar na pendžareja man.” ³⁵ I phenda lende: “Ked bičhalđum tumen bizo kese hem bizo torbe hem bizo sandale, na li falinda tumende so?” A on phende: “Ništa.” ³⁶ Tegani Ov phenda lende: “Ali akana kas isi kesa, nek lel la! Adahar i torba! A kas nane, nek biknel plo fostani i nek činel mači ³⁷ adalese so vačerava tumende da adava soi pisime valjani te čerel pe upra mande: I čhivde le maškaro okolende kola čerena bišukaripe. Čače, sa soi pisime mandar pherdola (ispunini pe).” ³⁸ A on phende: “Devlikaneja (Gospode), ače akate duj mačija!” Ov phenda lende: “Šukari!” ³⁹ I iklindoj, palo po običaj, delo ki planina i Maslinsko. Palo leste dele i lesere učenici (učenici). ⁴⁰ I ked reslja adari, phenda lende: “Molinen tumen te na peren ano iskušenje!” ⁴¹ I cidinda pe dur olendar kobor šaj e bareja te frdel pe, pelo ko kočija i molinda pe vačerindoj: ⁴² “Dade! Ako mangeja, cide akaja čaša mandar. Ali na me so mangava, nego nek ovel sar tu so mangeja!” ⁴³ Tegani o andeo mothovda pe lese odupral i zorjarđa (hrabrinda) le. ⁴⁴ A ked inele ano pobare dukha, po zorale molinda pe. I lesoro znoj inele sar kapke oto rat save ine perena upri phuv. ⁴⁵ I pali molitva uštino, alo koro ple učenici i arakhlja len sar sovena oti tuga, ⁴⁶ i phenda lende: “Sose sovena? Ušten i molinen tumen te na peren ko iskušenje!” ⁴⁷ Dok adava vačerđa, eče narodo, a anglo lende jekh oto dešuduj, vičime Juda. I alo paše uzalo Isus te čumudini le. ⁴⁸ Tegani o Isus phenda lese: “Judo, čumudipnaja li predeja e Čhave e Manušesere?” ⁴⁹ A okola uzal Oleste, dikhindoj adava so ka ovel, phende: “Devlikaneja (Gospode), te khuva li e mačeja?” ⁵⁰ I jekh olendar khuvda e kandine (sluga) e bare sveštenikosere hem čhinda lesoro desno kan. ⁵¹ Tegani o Isus phenda: “Muken tumen adalestar!” I dolinda pe upro kan i sasjarđa le. ⁵² Tegani o Isus phenda okolende kola ale palo leste, e šerutne sveštenikonende, e narednikonende oto hram hem e starešinende: “Čhurjencar li hem motikencar ikililjen sar so palo čor? ⁵³ Divencar injumle tumencar ano Hram i na vazdinden tumare vasta upra mande. Ali akavai tumaro sati hem o zoralipe (sila) e tominakoro.” ⁵⁴ I dolindoj Ole, legarde le i ande le ano čher e bare sveštenikosoro. A o Petar odural delo palo leste. ⁵⁵ I tharde i jag ko maškar ki avlin i beštine jekh uzalo avereste, a o Petar beštino maškar olende. ⁵⁶ I disavi savi kandela dikhlja le kaj bešela uzali jag, dikhlja le čorane hem phenda: “I akava inele Oleja!” ⁵⁷ A ov hovavda vačerindoj: “Džuvlije, na pendžarava le!” ⁵⁸ I xari palo adava dikhlja le disavo aver i phenda: “I tu injan jekh olendar!” A o Petar phenda: “Manušeja, na injum!” ⁵⁹ I ked nakhlo jekh sati, aver disavo vačerđa: “Čače, i akava inele Oleja! Ovi Galilejco!” ⁶⁰ A o Petar phenda: “Manušeja, na džanav sostar vačereja!” I ko adava momenti, dok vačerđa, o bašno đilabđa. ⁶¹ I o Devlikano (Gospod) (Gospod) irinda pe i dikhlja e Petre, a o Petar setisalo oto lafija e Devlikanese (Gospodese) re (Gospodesere) sar phenda lese: “Angleder so ka đilabi o bašno, trin droma (puti) ka hovave da na pendžareja man.” ⁶² I iklindoj avri, runđa zorale. ⁶³ I o manuša kola ičerde e Isuse, asandile lese hem marde le; ⁶⁴ i učharindoj lesoro šero, vačerde lese: “Prorokujin ko khuvda tut!” ⁶⁵ I marde muj Oleja vačerindoj lese but so aver. ⁶⁶ A ked dislilo, čedinde pe o starešine e nacijakere, o šerutne sveštenici hem o lilarne (učitelja e zakonesere) i ande le pumende ko sabor ⁶⁷ hem phende: “Ako tu injan o Hrist, vačer amende!” A Ov phenda lende: “Te vačerđum tumende, na ka verujinen; ⁶⁸ a te pučljum tumen, na ka irinen maje. ⁶⁹ Ali od akana o Čhavo e Manušesoro ka bešel oti desno strana oto zoralipe (sila) e Devlesoro.” ⁷⁰ A on sare phende: “Tu li injan o Čhavo e Devlesoro?” A Ov phenda lende: “Tumen vačerena da Me injum. ⁷¹ A on phende: “So valjani amende aver dokazija? Pa korkore šundam lesere mujestar!”

23

¹ I sare olendar uštine i legarde le koro Pilat ² i lelje te vačeren protiv Oleste: “Akale

arahljam sar rumini amare narodo hem na mukela te den e carose (carose) porez hem vačeri dai ov o Hrist, o caro.”³ A o Pilat pučlja le vačerindoj: “Tu li injan o caro (caro) e Jevrejconengoro? A Ov irinda lese: “Tu vačereja.”⁴ Tegani o Pilat phenda e šerutne sveštenikonende hem e narodose: “Na arakhava nisavo bišukaripe upro akava manuš!”⁵ Ali on na ačhavde te vačeren: “Ov čerela pobuna sikavindoj e manušen maškari sa i Judeja, tari Galileja di akate!”⁶ A ked šunđa adava o Pilat, pučlja na li adava manuš Galilejco.⁷ I ked dodžanda dai oto e Irodesiri oblast, bičhalđa le koro Irod, kova adala dive inele ano Jerusolim.⁸ A ked o Irod dikhlja e Isuse, inele but radosno adalese so pana oto angleder manglja te dikhel le adalese so šunđa olestar hem adžicerđa te dikhel olestar disavo znako.⁹ Pučlja le oto sa, ali Ov na irinda lese.¹⁰ A terdine adari o šerutne sveštenici hem o lilarne (učitelja e zakonesere) vačerindoj zorale protiv Oleste.¹¹ I o Irod pe vojskaja marde Oleja muj hem asandile lese: hurjavde le ano parno fostani i bičhalđa le palal koro Pilat.¹² I o Irod hem o Pilat ule amala ko adava dive, adalese so angleder inele ani svađa.¹³ A o Pilat čedinda e šerutne sveštenikonon, e vladaren hem e narodo¹⁴ i phenda lende: “Anden kora mande akale manuše adalese so čerela pobune maškaro narodo. Ače, angla tumende pučljum le i na arahljum nisavi krivica upro akava manuš zaki savi tumen vačeren a maje.¹⁵ A ni o Irod, adalese so bičhalđa le palal kora amende. Ače, na čerđa ništa soja bi zaslužini meriba.¹⁶ Ka kaznina le i ka mukav le.”¹⁷ *¹⁸ Ali on sare vičinde vačerindoj: “Mudar le, a muk amende e Varava!”¹⁹ A adava ine ano phandlipe zako disave pobune ani diz hem zako mudariba.²⁰ A o Pilat, adalese so manglja te mukel e Isuse, palem vičinda upro lende.²¹ Ali on vičinde: “Čhiv le ko krsto, čhiv le ko krsto!”²² A ov trito drom (puti) phenda lende: “A so bišukar čerđa akava manuš? Na dikhava sose valjani te merel. Ka kaznina le i ka mukav le.”²³ Ali on na ačhavde te vičinen oto sa o glaso rodindoj te kovinel le ko krsto. I vičinde sa po zorale.²⁴ I o Pilat odlučinda te del len adava so mangena.²⁵ Muklja okole kova ine ano phandlipe zbog i pobuna hem mudariba, a e Isuse dinda lende sar so mangle.²⁶ I ked legarde le, dolinde disave Simone Kirinejco sar avela tari njiva i čhivde o krsto upro leste te akhari le palo Isus.²⁷ A pferdo narodo delo palo Oleste, i džuvlja kola runde upro leste hem žalinde le.²⁸ O Isus irinda pe i phenda lende: “Čhajalen e Jerusalimesere, ma roven upra mande, nego roven upra tumende hem upro tumare čhave.²⁹ Jer, ače, o dive avena ano save ka vačeren: 'Bahtalei o džuvlja kola našti te bijanen, o vođija save na bijande hem o čučija savendar na pilja pe.³⁰ Tegani ka len te vačeren e planinende: 'Peren upra amende!' hem e bregonende: 'Učharen amen!'³¹ Jer ako ađahar čerena e sapane kašteja, so li ka ovel e šukeja?”³² A legarde i dujen averen, kola čerde bišukaripe, Oleja te oven mudarde.³³ I ked ale ko than vičime Lobanja, adathe kovinde ko krsto e Isuse hem adalen so čerde bišukaripe, jekhe oti lesiri desno strana, a e dujtone oti levo.³⁴ A o Isus vačerđa: “Dade, oprostini lende, adalese so na džanen so čerena!” I frdinde barbuti hem ulavde maškara pumende o fostani lesoro.³⁵ I o narodo terdindoj dikhlefse. A o vladarija marde muj vačerindoj: “Averen spasinda, nek spasini korkoro pes akoi o Hrist e Devlesoro, o Izaberime!”³⁶ I o vojnici asandile lese, ale uzalo leste i kaninde le ušli mol³⁷ vačerindoj: “Ako injan o caro (caro) e Jevrejconengoro, spasin korkore tut!”³⁸ A inele i diso upreder Oleste kote ine pisime: “Akavai o caro e Jevrejconengoro.”³⁹ I jekh oto kovime kola čerde bišukaripe vrediđa Ole vačerindoj: “Na injan li tu o Hrist? Spasin tut i amen!”⁴⁰ A o dujto ukorinda akale i phenda: “Sar tu na daraja oto Devel, ked i tu korkoro injan osudime ađahar?”⁴¹ A amen pravedno leljam upra amende adava so zaslužindam amare bišukaripnaja, a Ov nisavo bišukaripe na čerđa.”⁴² Tegani phenda: “Isuse, setin tut mandar ked ka ave ano carstvo klo.”⁴³ A Ov phenda lese: “Čače, vačerava će, avdive ka ove mancar ano raj!”⁴⁴ A inele negde di o šovto sati ked peli i rat upri sa i phuv di ko enjato sati;⁴⁵ cidinda pe o kham, a i zavesa oto Hram pharavdili ano ekvaš.⁴⁶ I o Isus, vičindoj oto sa o glaso, phenda: “Dade, tuče ano vasta mukava o duho mlo!” Vačerindoj adava, mulo.⁴⁷ A ked o kapetani dikhindoj so ulo, slavinda e Devle vačerindoj:

* 23,17 #

“Čače, akava manuš inele pravedniko!”⁴⁸ I ked sa o narodo čedinda pe te dikhen adava so ulo, irindoj palal marde pe ano gruda.⁴⁹ A odural terdine hem dikhle adava sa Olesere pendžarutne hem o džuvlja kola phirde palo leste pana oti Galileja.⁵⁰ I dikh, o manuš palo anav Josif, kova inele člano oto e jevrejconengoro odbor, šukar hem pravedno manuš;⁵¹ ov na složinda pe adaleja so on odlučinde hem so čerde. Ov inele oti Arimateja, diz e Jevrejconengiri i adžicerđa o carstvo (carstvo) e Devlesoro.⁵² Ov delo koro Pilat i rodinda o trupo (telo) e Isusesoro.⁵³ Tegani huljavđa Ole tele, pačardđa le e platnoja i pašljardđa le ano grobo, savo inele ano bar, ano savo pana nijekh na pašlilo.⁵⁴ I inele o dive oto spremiba; o savato dislilo.⁵⁵ A o džuvlja, kola dele palo Isus pana oti Galileja, phirde palo leste: dikhle o grobo hem sar inele pašljardo Olesoro trupo (telo).⁵⁶ I irinde pe palal, spreminde o mirisija hem mast; i, palo zakoni, o savato nakhavde bešindoj.

24

¹ A ko prvo dive oto kurko ale but sabajle ko grobo, i ande o mirisija save spreminde.² I arakhle o bar cidime oto grobo.³ I đerdindoj, na arakhle o trupo (telo) e Devlikanesoro (Gospodesoro) (Gospodesoro) e Isusesoro.⁴ I dok pučle pe so adava ulo, eče, duj manuša ano parne šėja terdine uzalo lende.⁵ I o džuvlja but darandile i peravde pumare šere natele, a on phende lende: “Sose rodena e dživde maškaro mule?”⁶ Nane akate, uštino oto mule! Setinen tumen sar vačerđa tumende pana ked inele ani Galileja:⁷ ‘O Čhavo e Manušesoro valjani te ovel dindo ano vasta e grešnone manušende, te ovel kovime, i o trito dive te uštel.”⁸ I on setinde pe lesere lafonendar;⁹ i irindoj oto grobo, vačerde sa adava e dešujekhende hem sarijende averende.¹⁰ A adala inele: i Marija Magdalena, i Jovana, i Marija e Jakovesiri daj, hem avera džuvlja. I on vačerde adava e apostolende,¹¹ ali on na verujinde lende, mislinda dai adala lafija izmislime.¹² A o Petar uštino i prastandilo di o grobo. Savinda pe i dikhlja samo o platno. I delo palal pučindoj pes so ulo adava.¹³ I dikh, duj olendar ko adava dive dele ano gav vičime Emaus, dur oto Jerusalem šovardeš stadiumija.¹⁴ I vačerde jekh averese oto sa adava so ulo.¹⁵ I dok vačerde maškara pumende, ulo adava da o Isus alo uzalo lende i phirđa olencar.¹⁶ A lengere jačhende na inele muklo te pendžaren Ole.¹⁷ I Ov pučlja len: “Sostar vačerena maškara tumende phirindoj?” I on terdine ožalostime¹⁸ i jekh olendar, palo anav Kleopa, phendđa lese: “Tu li injan jedino stranco ano Jerusalem pa te na džane so sa ulo ano leste akala dive?”¹⁹ A Ov pučlja len: “So ulo?” I on phende lese: “Pa adava oto Isus o Nazarećanino, kova inele zoralo proroko ano čeriba hem ano lafija anglo Devel hem anglo sa o manuša:²⁰ sar o šerutne sveštenici hem amare vladarija dinde le ko meriba hem kovinde le.²¹ A amen nadisaljam dai Ov adava kova ka oslobodini o Izrael. Ali sem adava sa, akavai o trito dive sar adava ulo.²² A daravde amen disave džuvlja maškar amende: sabajleja dele ko grobo,²³ ali na arakhle lesoro trupo (telo) pa ale vačerindoj da dikhle e anđelen kola vačerde da Ov uštino oto mule.²⁴ I disave da amendar dele ko grobo i arakhle ađahar sar o džuvlja so phende, ali Ole na dikhle.”²⁵ A Ov phendđa lende: “O hulavonalen hem ano vile spora te verujinen ano sa so o proroci vačerde!”²⁶ Na li o Hrist valjandđa sa adava te nakhel i te đerdini pese ani slava?”²⁷ I tegani lelja oto Mojsije hem oto sa o proroci te mothoj lende so ano sa o Lila (Knjige) lestar pisime.²⁸ I ale paše uzalo gav kaj dele, a Ov čerđa pe da mangela po dur te đal.²⁹ A on le ačhavde vačerindoj: “Ačhov amencar adalese so perela i rat i o dive samo so nane te nakhel!” I Ov đerdinda andre te ačhol olencar.³⁰ I dok beštino olencar uzalo astali, ulo adava da lelja o maro, blagoslovinda, phaglja le i dinda len.³¹ Tegani lengere jačha phravdile i pendžarde Ole, a Ov nestaninda anglo lengere jačha.³² Tegani on phende jekh averese: “Na li amaro vilo thabilo ana amende ked vačerđa amencar odrumal, ked mothovđa amende o Lila?”³³ I ko isto sati uštine irinde pe ko Jerusalem i arakhle čedime e dešujekhen hem adalen kola inele olencar.³⁴ I phende olende: “Čače o Devlikano (Gospod) uštino oto mule i mothovđa pe e Simonese!”³⁵ I vačerde lende sa so ulo ko drom, i sar pendžarde Ole ked phaglja o maro.³⁶ Dok on vačerde adava, o Isus terdino maškaro lende i phendđa lende:

“Mir tumende!” ³⁷ A on darandile hem ačhile bizo lafi, mislinde da dikhle duho. ³⁸ A Ov phenda lende: “Sose injen daravde? Sose sumnja đerdini ano tumare vile? ³⁹ Dikhen mle vasta hem mle pre! Me injum! Pipinen man i dikhen adalese so e duho nane trupo ni kokala sar so dikhena da man isi. ⁴⁰ I vačerindoj adava, mothovđa lende ple vasta hem o pre. ⁴¹ On oti radost pana naštine te verujinen i dok čudinde pe, Ov phenda lende: “Isi tumen li akate so xajbnase?” ⁴² A on dinde le kotor oto peko mačo. ⁴³ I Ov lejja i xalja anglo lende. ⁴⁴ Tegani Ov phenda lende: “Akalai mle lafija save vačerđum tumende pana dok injumle tumencar: sa valjani te pherđol soi pisime mandar ano Zakoni e Mojsijasoro, ano Proroci hem ano Psalmija.” ⁴⁵ Tegani phravđa lengiri godi te razuminen o Lila, ⁴⁶ i phenda lende: “Ađahari pisime: 'O Hrist ka patini i o trito dive ka uštel oto mule, ⁴⁷ i ano lesoro anav ka propovedini pe o obratiba zako oprostiba o greja zako sa o nacije, počindoj oto Jerusalem.' ⁴⁸ Tumen injen svedoci adalestar. ⁴⁹ I ače, bičhalava tumende o dindo lafi (obećanje) mle Dadesoro. A tumen ačhoven ani diz đikote na ka oven hurjavde ano zoralipe (sila) odupral.” ⁵⁰ Tegani ikalđa len avri đi i Vitanija, i vazdindoj ple vasta blagoslovinda len. ⁵¹ I dok blagoslovinda len, ulo adava da cidinda pe olendar i legardilo upre ko nebo. ⁵² I on lese teljardile ko kočija pa ani bari radost irinde pe ko Jerusalem, ⁵³ i stalno inele ano Hram hvalindoj e Devle.